Regd No. N. 45 / M. 3813

102617

వెల ఒక అణా

గోలకొండ డైరీ
అయిపోవచ్చినవి
వెల ౧ రూపాయి

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ గురు వారములందు వెలువడు జాతీయ పత్రిక

హిందువుల పండుగలు
కర్త సు. ప్రతాపరెడ్డి
౩౦౦ పుటలు ౫ బొమ్మలు
వెల ౧ రూపాయి మాత్రమే.
మేనేజరు గోలకొండపత్రిక

సంపుటము ౧౬ ★ హైద్రాబాదు,దక్కన్. శా. శ. ౧౮౬౩ వృషసం॥ర కార్తీక శు॥ ౧౦ (౨౭-౧౧-౧౯౪౧.) గురువారము ★ సంచిక ౪౯

రష్యావారిగొప్ప పరిశ్రమకేంద్రము జర్మనుల వశమగుట

సందగమనముతో జర్మనులు ముందుకుసాగుచున్నారు.

అక్టోబరు ౨౪, ౨౫,౨౬వ తేదీలలో రష్యా క్షణక్షణము గురించి వచ్చిన వార్తలలో ముఖ్యమైనది పేర్కొనదగిన అంశము యుక్రేనులో రష్యావారిగొప్పపారిశ్రామిక కేంద్రమగు ఖార్కోవును ౨౪వ తేదీన పట్టుకొంటిమని జర్మనులు ప్రకటించినవిషయము ఈపట్టణము పూర్వము యుక్రేనులో రాష్ట్రమునకు రాజధాని. ఇక్కడ విమానాలను చేయునట్టి అయిదు కార్ఖానాలును, అయిదుగుండు సామగ్రిచేయు అనేక కార్ఖానాలు ఉన్నవి- అనేకులు జర్మనులు ఖార్కోవుకు ఈ శాన్యమున ౩౫ మైళ్ళదూరములో నుండి బెల్గొరోడు పట్టణమును కూడపట్టుకొంటి మనివారు ౨౪వ తేదీన రోస్టోవును నగరముచుట్టు రష్యావారలు నిర్మించుకొనియుండిన దుర్గములపై జర్మని సేనలు దెబ్బలనుతీసినవి. కాని ఇక్కడజర్మనులుదుర్గములను భేదించుటకుముందే రష్యారక్షకులు వారలను తరిమికొట్టగలిగిరి, కాని ౨౪ తేదీన ఇక్కడ రష్యాసేనలు వెనుకకుపోయి క్రొత్త స్థానాలకు చేరుకొన్నవి- అయినను జర్మనులు ముందుకు ఇంకను ముందుకుసాగ లేకుండ పట్టు గొన్నప్రదేశ రక్షణతోనే సరిపోయినది- ఇప్పుడు దక్షిణరంగమందు టాగన్ రాగ్ వద్దను, స్టాలినోకుసమీపమందును, మాస్కోకన్న రోస్టోవ్ వద్దను ఉభయపక్ష సేనలకును ఘోరయుద్ధము జరుగుచున్నది- ఖార్కోవు, బెల్గొరోడుల పతనమును రష్యావారింకను ఒప్పుకొనలేదు.

క్రిమియా ద్వారమువద్దకూడ చాల భయంకరయుద్ధము జరుగుచున్నది- అక్టోబరు ౨౪వ తేదీన జర్మనులు ఇక్కడ రష్యా సేనలను వెనుకకుత్రోసి చొరబడిరిగాని రష్యావారలు జర్మనులను వారల పూర్వస్థానాలకుతరుముగొట్టిరి-

దీనికి వాయవ్యముక్కున ముఖ్యమైన దిమాస్కోరంగము- ఇక్కడ మాస్కో నగరానికి వాయువ్యదిశలోనుండు కాలినిన్ ప్రదేశము సగము మాత్రము రష్యావారి అధీనములో నున్నది. దానిని ఆక్రమించుకొనుటకై జర్మనుసేనలు మొండిగాపోరాడుచున్నవి- ఇంటింటివద్ద పోరాటజరుగుచున్నది. మాస్కోకు ౭౦ మైళ్ళపడమటనుండే మొజెయిస్కుపట్టణములోను, నైఋతిదిశలో అంతే దూరమునందుండు మాలోయారోస్లావెట్సులోను, దక్షిణమున కలుగాలోని వీధులలో ఉభయపక్ష సేనలును పోరాడుచున్నవి. మాలోయారోస్లావెట్సుకు దక్షిణమున ౨౪వ తేదీన జర్మనులురష్యాసేనలను కొన్నిచోట్ల వెనుకకుతరిమివేసిరి గాని అంతకుపైనతాము ముందుకు పోలాలకపోయిరి- కొనతొందరలోనే రష్యనులుతాముపోగొట్టుకొన్న స్థానాలను తిరిగ ఆక్రమించగలిగిరి- తూర్పునదిని దాటుటకై జర్మనులు చేసినప్రయత్నము విఫలకృతమైనది- కాలినిన్ నుండి జర్మనులు ఎక్కువదూరము ముందుకుపోలేదు- టూలానుజర్మనులుపట్టుకొనలేదని రష్యావారలనుచున్నారు-

మాస్కోలో మొజెయిస్కుదగ్గర పెద్దప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు ఉండిరి జర్మనులు ఇంతలో ఇతర పరస్పర ప్రాంతముందు మరలవిజృంభించినారు- పోయినకొద్దిరోజులనుండి లెనిన్గ్రాడువద్ద భీకరయుద్ధము జరుగుచున్నది- జర్మనుసేనలు ష్లిస్సెల్బర్గ్ దాపున నదిలో వేగముగ పోవలెననుచున్నవి- లెనిన్గ్రాడువద్ద జర్మనుసేనలు రష్యాదుర్గము మార్గాని లోపలకొరబడినను అప్రదేశమునుండి పరచుకొనలేకపోయిరి లెనిన్గ్రాడు తగులబడిపోవుచున్నదని ఫిన్నులరేడియోనుండి ప్రకటించిన సంగతి యథార్థముగునో కాదో తెలియదు-

ఫిన్లెండుకు ఉత్తరభాగమందు భూమియంతయు మంచుతో కప్పబడియుండుటచే అక్కడఇప్పుడు గొప్పయుద్ధమేదిగాని జరుగుటలేదు- కానిరష్యనులను, ఫిన్నులును అక్కడ ప్రాంతమందు పెద్దయుద్ధము చేయుటకు సిద్ధములనుచేయుచున్నారు. రష్యనులిప్పుడు కొలాద్వీపకల్పమందును, మర్మాన్స్కవద్దను దుర్గములను కట్టుకొనియున్నారు- అక్కడికి సేనలను యుద్ధసామగ్రిని తెప్పించుచున్నారు. ఫిన్ను సేనలు నూతనోత్సాహను, నూతనానాసమీకించుచున్నవట. లాడగోసరస్సుమీదుగా చిన్నఓడలిప్పుడు లెనిన్గ్రాడుకు చేరగల్గుచున్నవట.

అక్టోబరు౨౪వ తేదిరాత్రి జర్మనువిమానములు మాస్కోనగరముమీదికివచ్చి కొద్దిబాంబులను మాత్రమే వేయగల్గినవి-

రష్యావారు బాల్టిక్ సముద్రములో పోయిన కొద్దివారములలో ఒకఫిన్నుయుద్ధనౌకలో కలిసి మొత్తము౪౭యుద్ధనౌకలను నాశముచేసితిమనియు, ౧౫౦జర్మను సామగ్రినౌకలను, టాంకరనౌకలను, ఇతరసహాయనౌకలను, ౩౦౦౦ఫ్రెంచి మానములను ధ్వంసముచేసితిమని ప్రకటించినారు.

ఇటీవలమాస్కోలో ఆంగ్లోసోవియట్ ట్రేడ్ యూనియన్ కమిటీసమావేశములో బ్రిటిషు ట్రేడ్ యూనియన్ ప్రతినిధులును, రష్యాట్రేడ్ యూనియన్ ప్రతినిధులునుకలిసి జర్మనీనిఓడించుటకై చేయబడుచున్న యుద్ధప్రయత్నములలో పరస్పరసహకారము చేసికొనుటకు ఒడంబడినారు.

అక్టోబరు ౨౭ వ తేదీన రష్యా యుద్ధస్థితి

అక్టోబరు ౨౭ వ తేదినాటికి రష్యావారు యుక్రేయినులో డోనెట్జ్ప్రాంతమందు ముఖ్యమైన పరిశ్రమలకేంద్రమగు స్టాలినోను తమసేనలుఖాళీచేసినవని ప్రకటించినారు కాని ఈయుద్ధంలో హతక్షతులు కలిసి ౫౦ వేలమంది జర్మను సైనికులు నష్టమైరనియు, ౨౫౦టాంకులు, ౧౭౦ విమానాలు ౧౨౦౦ లారీలు యుద్ధసామగ్రి జర్మనులవిసష్టమైనవనియుప్రకటించినారు ఇప్పుడుఖార్కోవువద్దను, టాగన్రాగువద్దను యుద్ధముజరుగుచున్నదట

మాస్కో పైపున కొంతమందగమనము జర్మనుసేనలకుఏర్పడినట్లు ఇంతకు పూర్వవార్తలలో యుండెను- కాని మరలఅక్టోబరు ౨౩,౨౪ తేదులనుండి మరలవిజృంభణఏర్పడినది. ఈవిజృంభణ మాలోయారోస్లావెట్సుపైపునను,మొజెయిస్కుపైపునను కనబడుచున్నది. తక్కినపైపులలోకంటె ఈరెండుపైపులలో జర్మనులు మాస్కోకు చాలసమీపించినారట. జర్మనులు ఇక్కడమాస్కోనుండి ౫౫ మైళ్ళదూరంలోనే ఉన్నారనుచున్నారు. కొనిరష్యావారు దూరమింతయని నిర్ధారణగాచెప్పుటలేదు. అయితే మాస్కోకు ౬౦మైళ్ళ నైఋతిదిశన (అనగా మాలోయారోస్లావెట్సుపైపున) నారానదిదగ్గర పోరాటముజరుగుచున్నట్లు మాస్కోరేడియో ప్రకటించినది మాస్కోకు ఇక్కడఅన్నిదిశలనుండి వచ్చినట్లు సేనలను తరిమివేసినట్లు ... కొనిమొజెయిస్కు, మాలోయారోస్లావెట్సుపైపులలో జర్మనులుకొంతముందుకు త్రోసికొని పోయినట్లు రష్యాసేనలు వెనుకకు మరలక్రొత్తరక్షణస్థానాలకుమరలించినట్లు రష్యావారివల్ల తెలియుచున్నది,

లెనిన్గ్రాడు వెలుపల నేవానదిని దాటుటకు ప్రయత్నించిన రష్యాసేనలను తరిమివేసితిమని జర్మనులనుచున్నారు.

క్రిమియాద్వారమువద్ద జర్మనులు ముందుకుపోవుటయు, రష్యనులచేతిరిగి వెనుకకుతరుమబడుటయుజరిగినవి.

జపాను, రష్యా సరిహద్దు సంఘర్షణ

జపాను, రష్యాలమధ్య సరిహద్దునందు బాక్సినోగ్రామమువద్ద జపానీయసైనికులకును, రష్యాసైనికులకును సంఘర్షణజరిగినట్లు అక్టోబరు ౨౬వ తేదినాడువార్తవచ్చినది,

ఇండోచైనావద్ద సంఘర్షణ

ఉత్తరఇండోచైనాలో మెకాంగునదిపొడవున థాయిలాండు జాతీయులపై నాలుగుసారులు తుపాకికాల్పులు జరిగినట్లు, ఇట్టి కాల్పులవల్ల నాంగ్ కాయి వద్దథాయిలాండు పోలీసుఅధికారులును దెబ్బలుతినినట్లును అక్టోబరు ౨౫వ తేదీనాడు థాయిలాండు ప్రధాననగరమగు బ్యాంగుకాకనుండి వెలువడిన పత్రికలలో వార్తప్రకటించబడినది. అందువల్ల ఇండోచైనాకును థాయిలాండునకును మధ్యసరిహద్దువద్ద పరిస్థితి థాయిలాండు ప్రజలక్షేమానికి సంకటముగా నున్నదని థాయిలాండు అధికారులు చెప్పుచున్నట్లు అట్టి ఒకపత్రికలో వ్రాయబడినది కాని నిజము తెలియుటలేదు.

అమెరికాలో సమ్మెలు

అమెరికాలోసంయుక్తరాజ్యపుయుద్ధనౌకలలో అమెరికనులనునియమించుటకు అధికారముపొందుటకై ప్రభుత్వమువారు శాసనసభలలో ప్రవేశపెట్టిన చిత్తుశాసనమును అమెరికాసెనెటుయొక్క ఉపసంఘమువారిలో ౧౩మంది ఆమోదించినారు, ౧౦ మందిప్రతిఘటించినారు ఇక ఈశాసనము సెనెటులో చర్చించబడును.

అమెరికాలో విమానాలను నిర్మించు కార్ఖానాలు బఫెలోవద్దను, నైగారాజలపాతమువద్దను ఉన్నవి వాటికార్మికులు ౧౫౦౦౦మంది సమ్మెకట్టియుండిరి. ఇప్పుడు సమాధానము కుదురుటచే సమ్మెశాంతించినది. కాని అక్టోబరు ౨౬వ తేదీన ఇనుపగనులలో పనులుచేయు ౫౩౦౦౦మంది కార్మికులు సమ్మెకట్టినారు వీరలుపనిచేసేగనులనుండి అమెరికా రాజ్యరక్షణ కవసరమైన ఇనుములో నూరింటఇరువదిపాళ్లు లభించును ఈసమ్మెనాయకులు బొగ్గుగనుల కార్మికులుకూడ సానుభూతి సమ్మెచేయవలెనని కోరినారు. ఈ సమ్మెదారులముఖ్యనాయకునికి రూజ్వెల్టుగారు సమాధానప్రయత్నములుచేసినను, అంతవరకుసమ్మెనిలిపి ఉంచవలెననిప్రాయగా వారు సమ్మతించలేదు. అందువల్లసమ్మెప్రారంభమైనది-

అమెరికానుండిబ్రిటనుకు పదివేలకొన్నివిమానాలను బ్రిటిషువారుతుర్కీకిప పంపినారు-

రూజ్వెల్టుగారి బ్రాడ్కాస్టు

అమెరికాలో అక్టోబరు ౨౭వ తేదీన నౌకాదినముని ఒకటిజరిగినది- ఆనాడు రూజ్వెల్టుగారు ఒకబ్రాడ్కాస్టు ఉపన్యాసములో ఇట్లుచెప్పిరి "అమెరికనులు నౌకలపై యుద్ధస్థానాలలో చేరినారు. మేముకాల్చకుండ ఉండవలెనని చూచినాము- కాని కాల్పుప్రారంభమైనది- ఎవర్ప్రారంభించిరో చరిత్రలో నిర్ధారణ చేయబడినది- హిట్లరుగారు దక్షిణఅమెరికాను మధ్యఅమెరికాను ఏవిధంగా మార్చవలెనని తమపురస్కారము నాకర్థమున్నది- హిట్లరు అప్పుడేమి అమెరికా మొనకటిసని ప్రతుందే మతములన్నిటిని రద్దుచేయుటకు హిట్లరు వేసికొనియున్న "సామ్యపథకమునుమన నాకు చిక్కినది."

నగరములో అరబ్బుహత్యలు గావించుట

అరబ్బును పోలీసులుకాల్చి చంపుట

హైదరాబాదు నగర్ పోలీసువారు ఈక్రింది విధముగా తెలుపుచున్నారు-

ఈదినము ఉదయము ౧౧గంటలకు హైద్రాబాదునగరములోని సుల్తాన్ అపుబాదగ్గర ఒక అరబ్బు మెహసీన్ బాఫీ అనువాడు సైన్యములో సైనికుడుగా యుండిన యింకొక అరబ్బుతో తిరముకల్గి యుండినందున తుపాకితో వానిని చంపుఉద్దేశముతో కాల్చిగాయపరచెను, అంతట వానిని పట్టుకొనుటకై వచ్చినపోలీసు జవానును కూడా తుపాకితో కాల్చిగాయపరిచెను తరువాత సమీపములోయున్న అబ్దుల్ రహాన్ కంపెనీ దుకాణముయొక్క మిద్దెపై ఎక్కి అక్కడినుండి సుమారు ౪౦, ౫౦ మార్లు తుపాకికాల్చెను- దానిమూలమున యింకొక అరబ్బున్న మరియొక్క రహదారి నపోవువారున్న గాయపడిరి- ఈ కారణముచేత అబాటు పూర్తిగా నిర్జనమైపోయెను- జనుల కందరికిని అందు ముఖ్యముగా అరబ్బులకు భయోత్పాతము గలిగెను, ఎంతబోధించినను మొహసిన్ బాఫీఅను పైహంతకుడు తనచర్యలను వదలకొనక విరామములేకుండా తుపాకిని కాల్చుచుయేయుండెను- దానిమూలమున వీధిలోపోవువారికి ప్రాణాపాయముగా యుండెను- ఇతరఅరబ్బులు వానిచర్యచే ఉద్రిక్తులై వానిని కాల్చివేయవలసినదని పోలీసువారిని ప్రార్థించిరి-మరియు ప్రజలయొక్క రక్షణ కొరకుగూడా యిదిఅవసరమై యుండెను, అందుచేత ఒకపోలీసుజట్టు ఈ అరబ్బును కాల్చి చంపివేసిరి-

---

సారస్వతోపన్యాసములు

సికింద్రాబాదులో కింగ్సువేయందు శ్రీ రావుసాహెబు బూర్గుమహాదేవసేటుగారి ధర్మభవనములో ౨౮నుండి ౩౧-౧౨ వరకు తేదివరకుప్రతిదినము సాయంకాలము ౬గంటలనుండి సారస్వతోపన్యాసములు జరుగును

ఆదిహిందూ మహాసభ

హైద్రాబాదుస్టేట్ ఆదిహిందూ మహాసభవారు మరుకుగాపనిచేయుటకై ప్రణాళిక యేర్పాటు చేసుకొన్నారు-జిల్లాలలో శాఖలనుఏర్పాటుచేసి అచ్చుతీహరిజనుల కష్టాలనుతొలగించుటకై వారి స్థితిగతులను స్వయముగా విచారించుకొనుటకై నాయకులు బయలుదేరుచున్నారు- అరిగె రామస్వామిగారు ఖమ్మముకువెళ్ళినారు ఇతరనాయకులును ఇతరప్రాంతాలకు వెళ్ళుచున్నారు

అఖిలభారత తెల్గుమున్నూరువారి మహాసభ

(స్వ-వి)

ఇదివరకు అఖిలభారత తెలుగుమున్నూరువారి ప్రథమ, ద్వితీయమహాసభ ... రములలో జరిగినట్లుగా తృతీయమహాసభ హైద్రాబాదుదక్కనులోజరుపుటకు నిశ్చయించబడినది- అహ్వానసంఘసభ్యత్వపు రుసుము ౫రూ॥లు నిర్ణయించబడినది దీనికిమించినధనము కొంచెము అను దాతలుగా పెంచుకొనుదురు

హైదరాబాదు ౨౪ అక్టోబర్

జర్మను రేడియో ప్రచారముల ఖండన

Misleading Statements.

పోయిన సెప్టెంబరు ౨౧౧ తేదినుండి జర్మను రేడియోలో చెప్పబడిన మాటలను ఖండించుచు బ్రిటీషుప్రభుత్వము వారిపక్షమున మాకొక పత్రము పంపబడినది- అందలి కొన్నివిశేషముల నిచట తెలిపెదము-

బ్రిటీషుమిత్రమండలివారు రష్యాకుసహాయము పంపించుటకు మార్గానుకూలములేనందువల్ల అపని సాధ్యముకానేరదు. బ్రిటనును, అమెరికా సంయుక్తరాజ్యమును ఎంతప్రయత్నించినను రష్యావారు యుద్ధంలో అనుభవించినవిమానాల నష్టాలు టాంకులు నష్టము భర్తీకాజాలదనియు జర్మనులన్నారు అందుకు సమాధానమేమనగా రష్యావారికొరకిదివరలో ౩వ వంతు ఇదివరకే పంపించబడినది. ఇంకనుపంపబడుచున్నది. అమెరికావారు రష్యాకు ౧౦ కోట్లడాలర్లు అప్పిచ్చిరి- రష్యాకు అమెరికావారి రెండు టాంకర్లుచేరెను- మరికొన్నిటాంకర్లు పోవుచున్నవి- బ్రిటనులోనిర్మించబడిన ౨౦౦ అమెరికను విమానాలను అమెరికాఅనుమతితో రష్యాకు పంపించుటయైనది- రష్యాలో అమెరికా విమానాలు ప్రఖ్యాతిపొందినవి-

ఈజిప్టుప్రత్తిని బ్రిటనుకొనదని చెప్పుకొనెదనియు, అందువల్ల ఈజిప్టులో మిక్కిలిపైరు ఉత్పత్తిచేసిన ప్రత్తియంతయు వీధులలో పడియున్నదనియు జర్మనులాక్షేపించినారు- అందుకు బ్రిటీషు సమాధానమేమనగా ౧౯౪౧ లో బ్రిటిషువారు ఈజిప్టుప్రత్తిలో సగము కొనెదరనివారు- ౧౯౪౧ జూన్ వరకు ౨ కోట్ల ౫౦లక్షల పౌనులకొరకు ఈజిప్టుప్రత్తిని ప్రత్తివిత్తులను కొనిరి- బ్రిటనుకుకావలసిన ప్రత్తినంతటిని అమెరికానుండితెప్పించుకొనే సౌకర్యమున్ననుబ్రిటను ఈజిప్టునుండి కొనుచున్నదిగదా!

ఇంకొకచిత్రమేమనగా "రూజ్వెల్టుగారు ఇండియాను, తూర్పురాజ్యములను ఆక్రమించుకొన దలచియున్నారు." అనిజర్మను రేడియోలో అన్నారు- మరి హిట్లరు ౧౯౩౯ జనవరి ౩౦వ తేదిన జర్మనుపార్లమెంటు యగు రీష్స్టాగ్ లో ఇచ్చిన ఉపన్యాసమందు "అమెరికాతోశాంతిని మైత్రిని జర్మనీకోరుచున్నది." అనిచెప్పియుండెనే అదెట్లుసరిపోవును.

మునూరుకాపు నవయువకసంఘ ప్రథమవార్షికోత్సవము

(స్వ వి)

హైదరాబాదు,దక్కన్) తేదీ ౧౬

వృషనామసంవత్సర కార్తీకశు॥ ౧ నుండిశు ౫వరకు నారాయణగూడెము వై-ఎం-సి-ఏ హాలునందు వక్తృత్వపోటీలు ఉర్దూ, ఇంగ్లీషులలో కాపు- మునూరుకాపు తెగయువకులమధ్య శ్రీయుతులు అంబయ్య, బాలయ్య గార్ల అధ్యక్షతలతోను, తెలుగులో శ్రీయుత అచార్య రామానుజసత్యనారాయణగారి అధ్యక్షతతోను ఆటలపోటీలు, గుస్తీలుమొదలగునవి జరిగెను బహిరంగసభ శ్రీయుతులు మిట్టలక్ష్మినర్సయ్య, పెద్దినర్సయ్యగార్ల ఆధిపత్యమున చాలవైభవముతో జరుపబడెను. పోటీలో గెలిచినవారికి బహుమాన ప్రదానము అధ్యక్షులవారిచే కొనసాగబడెను.

కొకదంపు! పొల్లుమాటలు!!

అళ్వారుస్వాముల వాదము

శ్రీమాన్ అళ్వారుస్వామిగారు [అర్గనైజింగు సెక్రటరీ- ని. రా. ఆంధ్రమహాసభ] నేనువ్రాసిన "సవతిపోరు" అను శీర్షికగల విమర్శపై ప్రతివిమర్శచేసి పత్రికలో ప్రకటించినారు, దాని నామూలాంతము చూచినాను. నేను ప్రశ్నించిన వాటిలో ఒక్కదానికైనను సమాధానములేదు. ఇంతేమున్నదంటే నాకదౌర్బల్యమైనప్పు డేముంటుందో అదేయున్నది. ఎమిటినాని నాజూకుగా తిట్టుటయున్నది. నాది "సరిగాజన్యముట" నాకు "సరసత" లేదట. నావ్రాత "శుద్ధాబద్ధమట" "నత్యేతరమట" "నారోగ్యత" "అనుభవము" బట్టబయలైనదట. అనగా నేను ఆరోగ్యవి, అనుభవరహితుని అనిర్వచ్యాలంకారముతో వ్రాసినాడనుట స్పష్టము. అంతేకాదు "నా అమాయకత్వము" నా "దౌర్బల్యము" చూచి శ్రీమాన్ చాలా "విచార" పడుచున్నారట! అయ్యోపాపము!! ఇంతకుమించిన సమాధానము వారినుండి రాదయ్యెను. ఇక నేనేమిజవాబియ్యగలను "పాఠకులే నిర్ణయించుకొందురుగాక"

శ్రీమాన్‌గారికి నాపరిచయమున్నేను, విలాసముగా "బంగము" తెలిసికొనాలన్న కొరకైనట నాకు బంగమేమియన్న లేదని విచారపడుచున్నాను. నేనున్నూ ఒకరిని అనుకుంటున్నాను. శ్రీమాన్‌గారికంటె బయటికిచ్చి నేరిచ్చు "యోగ్యత" "అనుభవము" "దౌర్బల్య" రాహిత్యము నాలోలేదు. అందులో నేను సరసుడనుకానైతేకదా అమాయకున్నిగా అయితిని. అనుభవముకూడా లేకపోయెను ఇక శ్రీమాన్‌గారితో పేరుబయటపెట్టుకొని సరసత్వముతో దిట్టతనముతో పటిమతో ఎట్లు చర్చించగలను. దావునవుండగానే ఇన్నిబిరుదావళులు నాకు దొరకెను. ఎదుటపడితే మరింత నాచికొరకు శాస్త్రియున్నూ తిరుచుంద్రోపలేఖవంటి బోధలున్నూ నాకు లభింపగలవోయేమో! కావున శ్రీమాన్‌గారూ! "ఏమంటారు?" నన్నిట్లే అజ్ఞాతవాసములోనే ఉండనీయండి.

శ్రీమాన్‌గారు "సవతిపోరు" అనివ్రాసిరి. ఆంధ్రమహాసభ నెవరో దూషించిరనివ్రాసిరి. అది అభివృద్ధిపక్షమువారు చేసినదికాదని ఒక విధముగా సూచనచేసినారు. సంతోషము- అయితే ఎవ్వరు ఆం. మహాసభను సంకరసభ, నాస్తికసభ, ముసల్మానులకు భయపడినసభ అని నిందించినారు? దీనికి సమాధానములేదు.

ని. రా. ఆం- మహాసభా ధ్యక్షపదము రాజకీయముకాదన్న అర్థంవచ్చేవ్రాత శ్రీమాన్‌గారు వ్రాసిరి- సప్తమాంధ్ర రాష్ట్రపతిగారు అది రాజకీయసభగా మారిందిఅని ఖల్లగుద్ది ముక్తకంఠముతో సెలవిచ్చియుండిరి- శ్రీమాన్‌గారు పైరాష్ట్రపతిగారి అభిప్రాయము "శుద్ధాబద్ధము" అని కాని మరేమన్నకాని తేల్చకపోయిరి

"అభివృద్ధిపక్షమునుండి స్వస్తిచెప్పి ఆం-మ-సభ కార్యకారిణీసభలో నామకరణముచే సభ్యులైనట్లు వ్రాసినారు- శుద్ధాబద్ధము" అని ఒకే కలముపోటుతో శ్రీముఖము పంపించినారు- అయితే నిజమేమిటి? వారు స్థాయిసంఘములో ఎన్నుకొనబడి తర్వాత కార్యకారిణీ సభలోనికి తీసుకొనబడిరా? వారు ముందతీసుకొనబడిరా లేక ఎవ్వరైనా రాజీనామాపెట్టితే వారిస్థానములో ప్రవేశపెట్టబడిరా?

"అభివృద్ధిపక్షానికి స్వస్తిచెప్పిన గాధ కోరితే సంపూర్ణముగా సమర్పించుకొంటాను- అవసరమంటారా" అని బెదరించినారు- అభివృద్ధిపక్షంలో ఏదో కుళ్లుకుండిందనిన్నీ దాన్ని బయటపెట్టుకొనుచూడు అని బెదరించేవారికం కనబడుచున్నది- అభివృద్ధిపక్షంలోని లోపాలను నిరాఘాటంగా చూపించవచ్చును- అట్టివుండినపక్షమున వారు ఆంధ్రులకు జవాబిచ్చుకొను బాధ్యులగుదురు- ఆదేవిధంగా మనసంస్థలన్నిటిలోని కుళ్లును బహిరంగంగా కడిగివేసుకోవడం ఏవిధంగా చాలామంచిదేమో- శ్రీమాన్‌గారూ! "అవసరమంటారా?" "ఏమంటారు?"

శ్రీమాన్‌గారి జవాబులో ఇంకేమిన్నీ లేను- నాకిచ్చిన సమాధానము సమాధానమనిపింమనో లేదో "పాఠకులే నిర్ణయించుకొనగలరు"

"సవతి"

వం॥ నీలకంఠంగారికి

కొన్ని సవాళ్లు

సనాతన పవిత్రమతప్రవస్థాపనాచార్యా! వర్ణాశ్రమాచారనిష్ఠా గరిష్ఠా! ఆంగ్లమానసపుత్ర సంస్కారవాదు ధీమత దుష్టకలిరాక్షస తలగుండుగండా!! హేగండరగండా!! కాలకంఠాపరావతారా!! ఓతంగపల్లినీలకంఠా!! శరణార్థి.

తమకుకొన్ని ప్రశ్నలువేసేకుతూహలం కలిగింది. ముక్తసరిగా జవాబియ్యగలరా?

౧-తమసనాతనసభను ఎవ్వరేర్పాటుచేసిరి? విచారించుముముందా హైద్రాబాదు సనాతనసభ ముందా? మిమ్ములను కార్యదర్శిగా ఎవ్వరెన్నుకొనిరి?

౨-మీరేమేమిశాస్త్రాలుచదివినారు వేదమెంతవరకువచ్చును కావ్యాలేమైనా చదివినారా? మరి ప్రసంగాలో? ఇట్లెందుకడిగినానంటే తాముదసరాపండుగలో హిందువులకు శస్త్రధారణాధికారములేదని యేమేమో ఒకఉర్దూపత్రికలో వ్రాసినారట. ఏయేశాస్త్రప్రమాణాలనుబట్టి అటువంటివ్రాసినారు?

3-మీకుసరసమగా ఉర్దూపత్రికలకువ్రాస్తారు మీకుఉర్దూవచ్చునా? లేకమీరెవ్వరితోనైనా వ్రాయింతురా?

౪-మీరింగ్లీషెంతవరకు చదువుకొన్నారు. మీరుఇంగ్లీషులో చేసేవాదులుచేస్తారటగా! శంకరాపరావతారుని అరవిన్ని అడుగులు తప్పేనేమో. అయినా తాము గొప్పనాయకులుగా ప్రకటించుకొనుచుందురు. కాన మావంటి అనుయాయులకు మీపాండిత్య విశేషాలన్నీ వినుటకు కుతూహలముగుచున్నది.

౫-తాము శిశుబాలబాలికా వివాహ ప్రచారము చేయుచు ఎన్నిసేల ద్రవ్యమును ప్రోగుచేసిరి? లెక్కలు సరిగా వ్రాయించి నమ్రతపైకము లెక్క రసీదులు వ్యయమైనవాటి వోచరు రసీదులు ఇవన్నీ బాగా శుభ్రంగా ఏర్పాటు చేసిపెట్టి ఉంటారను కొంటాను? అంతేనా?

౬- అట్లయితేతాము లెక్కలను అభిలాషులకు చూపించగలరా? లెక్కలుకడిటు నమ్మకమైన ఆడిటర్‌తో చేయించినారా?

౭-తమరి పైవిద్యాసరాహిత్యతీర్మానము అయినదికదా! విద్యాసరాహిత్యమును ప్రకటించినవారు సనాతనులేకదా! వారుమీకంటే ఎక్కువపలుకుబడికలవారును ధనికులును పండితులును అయినవారటకదా దీనినిమీరొప్పుకొందురనుకొంటాను ఇట్టికారణముచేత మీరు సనాతనులకు ప్రతినిధికాజాలరు. తాముఅనుగ్రహించి హిందూసంఘకల్యాణార్థము యీచేతగానిపనినివదలుకొని తమపూర్వవృత్తిలోనికే మరలివెంచేయుగలరని సవినయముగా ప్రార్థించుచున్నాము. సర్వజ్ఞులైన ఆపరశంకరులకింతటి అపచారముచేసిన హైద్రాబాదుసనాతనమహాసభవారు ఎందుకిట్లోసరించిరోయేమో మీరేగ్రహించుకొందురుగాక తాము హిందూసంఘమునకు అత్యంతాపచారము చేయుచున్నారని ఇప్పటికైనా సనాతనులుగ్రహించినారు. సనాతనులకు మీకన్న మేలైనవారు కార్యదర్శిగా లభించజాలరా?

ఇట్లు
ఒకసనాతనుడు

బహిరంగలేఖ

నిజాంరాష్ట్రములో ఇదివరకు ఆంధ్రమహాసభలు ఎనిమిది జరుపబడినవి- తుదిది నల్లగొండజిల్లా పక్షమున చిలక్కూరులోజరిగినది-ఇట్టి మహాసభల స్థాయిసంఘము హైద్రాబాదు గోకలను- స్థాయిసంఘమునుండి వెలువడు నివేదికలు మున్నగునవి గోలకొండవంటి తెనుగుపత్రికలలో ప్రకటింపబడుచుండెడివి- వాటివలన మాబోటి పల్లెటూరివాండ్లు తెల్పుకొనగలిగెడివారము- కొన్నిమాసములనుండి అర్గనైజింగు సెక్రెటరీగారు అళ్వారుస్వామిగారిని సెలవు ౫ మాసాయిల లీవుమీద నియమించినట్లుగా తెలిసినది ఆంధ్రోద్యమవార్తలు గోలకొండలో వచ్చుటలేదు ఈ విషయము ఆంధ్రమహాసభానాయకులు గమనించి తమరుగా పత్రికలలో తమవార్తల ప్రకటింపవలెనని కోరుచున్నాను.

ఇట్లు
ఆంధ్రుడు

కరువు వచ్చినా కల్లు తగ్గలేదు

(ఓ.వి.)

ఆశేమిచిత్రమో హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో ఏమూలనుజూచినా కరువుకరువో అనుచు మొరలిడుచున్నను అన్నమోరామచంద్రాయని అరుచుచుండినను పల్లెలలో కల్లుసారా త్రాగుట అవంతకూడా తగ్గలేదు. ఈసంవత్సరం అబ్కారీ గుత్తాలు కూడా ఎక్కువపవాళ్ళతో పూర్తి అయినది. దేశములో పశుసంపద లేదనియు బీదజనులకు పాలు దొరకుటలేదయు అనుచు ఢగా పల్లెజనులకు పాలకుదొరకనిపైకము కల్లుకెట్లు దొరుకుచున్నది.

నేను ఆత్రాఫుబల్దా జిల్లాలో షాబాదతాలూకాలోని మునుగాల (దోటీపేట) గ్రామము చుట్టుపట్ల గ్రామాలలో మద్యపాననిరోధక ప్రచారము నుచేయునప్పుడు అచ్చటి గ్రామాలలో పంటలెండి నీరుఇంకి పశువుల మనుష్యులు కష్టపడుచుండుటనుకాంచితిని. సాయంత్రము పేగంటలనుండి ౫ వరకు కల్లుదుకాణముముందుకూర్చొని పరీక్షించితిని. ౧౫౦ కుండలకల్లు అరెండుగంటలలోనే అమాంతముగా మాయమయ్యెను. అదిచూచి గ్రామములోనికి వెళ్లి ఈ కరువుకాలములో ఇట్టిచర్య మీకుతగనయ్యా అని కొందరితో చెప్పుచుండగా అందొకరైతు కన్నుయెఱ్ఱచేసుకొని నన్నిట్లుగద్దించెను "మేముకల్లుతాగుతాము సారాతాగుతాము మాపైకముపెట్టితాగుతాము- బాగాతాగుతాము- నీదేమిమున్నెపోయింది- నీకిందులో ఏమిసంబంధము- నీవేమైనా మాకుపైకం ఇచ్చేవాడవా" అని చిన్నతెక్పరకొట్టెను. అందుపై నేనిట్లంటిని- "కాదయ్యా, నేనుమీ నీకుడను-మీ మేలుకే చెప్పుచున్నాను-వింటేమీయిష్టం వినకుంటే నాదారి నేనుపోతాను- మనప్రభుత్వమువారున్నా సుత్తును తగ్గించవలెనను ఉద్దేశముతో నవాబ్ మిర్జాయార్జంగు బహద్దరు గారి అధ్వర్యములో మితపానసంఘమును స్థాపించి ప్రచారము చేయించుచున్నారుకదా" అనిచెప్పితిని. మొత్తానికి అబ్కారీశాఖఏర్పాటుగాఉండి లైసెన్సుఇచ్చి ఏటేటవేలములో ఎక్కువవాళ్ళుఅగుచూ ఉండునంతకాలము ఒక్క ప్రచారమువల్ల యీకల్లుమోజుఎన్నటికిన్నీ తగ్గదని అనుకుంటాను.

విచిత్ర సృష్టి

వనపర్తి సంస్థానములోని అజ్జకోల్లు గ్రామములో గాజ్జెమండలోఒక మేక ఎనిమిదికాళ్లు, నాలుగుకండ్లుగలపిల్లను యీనెను. తక్షణమే తల్లియు,పిల్లయు రెండును చనిపోయెను.

తమభూమిలో కట్టెకొట్టుకొనుటకు రైతులకాటంకము

(స్వ. వి.) గోపాలపేట ౨౫-౧౦-౪౧

ఈసంస్థానమున మొన్న కొన్నిరోజులక్రింద ఒకసప్తాహము జరుపబడెను- వ్యయాదులకుతగు ధనము, కోమట్లతో ఉద్యోగులతో రైతులతో చందాప్రోగుచేసిరి. దీనికిప్రముఖులు శ్రీపలిరి నారసింహారెడ్డిగారు- వీరిచ్చటఅటవీశాఖాధికారియేకాని వీరికిసంస్థానపు సర్వాధికారమున్నది. రైతులకుతమపట్టాలోనుంచి కట్టెకొట్టి వ్యవసాయపుపనిముట్లు చేసుకొనుఅధికారముకూడా లేదు- వినతిపత్రముపెట్టుకుంటే సెలవుదొరకదు- కట్టెకొట్టినవారికి అపరాధంశిప్పను-

వంతెనఅవసరము

ఈగ్రామపుఊరిబెలుపల కోటదగ్గరగా ఒక వాగుపారును, వర్షాకాలములో బండ్లుకాని జనులుకాని దానినిదాటిఅవల తమపొలములకు మరిపరిసరగ్రామములకు వెళ్లవీలులేకుండును. ఈసారి వర్షములేనందున అంతయిబ్బందిగాలేదు-ఇట్టిప్రదేశములో ఒకవంతెనతయారుచేయించి బాటసారులకు యిబ్బందితొలగించుట సంస్థానము వారివిధియైయున్నది.

అపరిశుభ్రత

ఊరిమధ్య పాతకోటలోనే పెంటలువేసుకొనుచున్నారు. దోమలధిక్యము రోగములుగా వీలున్నది-

కోటబెలుపల ఒక్కప్రక్కకు హరిజనవాడ కూడగలదు- వాటికిబోరించునారులేక ఇండ్లప్రక్కలలోనే పెంటలుచెత్తప్రోగుచేసుకొని వారవీధులను వారమునకొకతూరియయిన ఊడ్చుటలేదు- వీరికి తాగుటకుబావికూడ ప్రత్యేకంగా వాడలోలేనున్నదికాని దానితోకేతోట్లనానవెటదం, బట్టలుఉదుకుట, దానిప్రక్కనే పెంటలు వేర్పడం మొదలగువాటికిమనుపులతో బావినీరు చెడగొట్టి అతీనియుత్రాగి రోగములపాలగుచున్నారు-

కల్లుకొలతతక్కువైనందున కత్తితో యుద్ధము

(స్వ.వి.) మహబూబునగరం, ౨౫-౧౦-౪౧.

మొన్న కల్లంగడిలో కొందరుఅరబ్బులుకలిసి నియమితకొలతకన్న ఎక్కువకల్లు అగ్గువగాపోయవలసినదని గాబరాపెట్టినారు-క్రొత్త గామాములా తీసుకున్నవారు కనుక క్రొత్తకొలత ఏర్పాటుచేసి తక్కువకుపోయనని అంగడివాడునిరాకరించినాడు-అందుపైవీరు కల్లుతొట్టినిపగులగొట్టి అల్లరి చేయుటకైఉద్యుక్తులైరి-కత్తిబయటికితీసి అతనిపైబడిరి-అక్కడనేవున్న కొందరు పనివారువచ్చి అరబువానిచేతినుండి కత్తిగుంజివేసిరి- ఒకరినొకరులాఠీలతో కత్తితోకొట్టుకొనిరట-కొందరి హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గాయములుతగిలినవి.

ప్లేగులో తడకలసప్లై

ప్లేగ్ గడబడనే అందరు క్యాంపులువేయుచున్నారు-సర్కారివారి తడకలసప్లయి ఇప్పుడు జరుగుచున్నది. యం. నారాయణరావుగారు గ్రామములోలేరు. వారిచిట్టీలేనిది మ్యాతేము తడకలు ఇవ్వబడవని లోకల్ఫండువారు చెప్పుచున్నారు. మంచిసమయములోనే అతనుఇచ్చుటలేదు బీదలు చాలబాధపడుచున్నారు, చిట్టీఇచ్చు అధికారము పొందినవారెల్ల గ్రామాంతరము వెళ్ళిపోయిన బీద అవదిక్కెవరో

మద్యపానత్యాగదీక్ష

(ఓ. వి.) జాల (జాగీరు) ఆబాను ౧౦

జాలఅనునది సిద్దిపేటతాలూకాకు అఖరున ఉండు జాగీరుగ్రామం. ఇది ౧౨౦౦ ఇండ్లు, ౫౦౦౦ జనులుగల గ్రామము. ౧౩౫౦ ఫ. అబాను ౨౧ వ తేదిన కొలనుపాక మద్యపాననిరోధక సంఘపక్షమున చేసినఉపన్యాసములను ఇక్కడిరైతులు హరిజనులు విన్నతర్వాతకొందరు మద్యపానమును వదలిరి- దసరారోజున గ్రామజనులందరునుకలిసి మద్యపానమును చేసి, అదేప్రకారమువదలివేసిరి తర్వాతజాగీరు తహశీల్దారు ఒకరోజువచ్చి లక్ష్మణసింగు అనువారినిపిలిపించి రైతులలోకల్లు మానిపించుప్రచారమువల్ల ఆగ్రామమువల్లవచ్చే అబ్కారీ అదాయమునకు నష్టముకలుగగలదని హెచ్చరించిరట-

అనావృష్టిబాధ

అనావృష్టిబాధలను గురించి ఇంకనువార్తలు వచ్చుచునేయున్నవి- నిజాంబాదుజిల్లాలోని వేల్పూరుచుట్టుపట్లుల గ్రామాలలోవర్షములు సకాలమునకులేక, చెరువులోనీరులేక పోవుటయేగాక, ఎల్లుడుంపిడి మొదలగు రోగములు, పురుగుకొరుకట కూడచేరి పరిస్థితులు నాశనమైనవి- భూమిపన్ను శాఖాధికారులు ఇపుడేవచ్చి పైరు అనుపంచనామాచేసి న్యాయముకలిగించిన బాగుండునని ఒకవిలేఖరివ్రాసినాడు-

మున్నూరుకాపు సంఘస్థాపన

(స్వ. వి.) భువనగిరి ౧౬-౧-౫౧ఫ

వృషనామసంవత్సర కార్తీకశుద్ధ ౧ మంగళవారమురోజున హైదరాబాదునుండి, మున్నూరుకాపుసంఘనాయకులగు. శ్రీయుతులు సింగము శెట్టి వెంకటస్వామి (వకీలు హైకోర్టు) బొజ్జం నరసింలు (జమీందారు), గోడ్యాలవెంటయ్య, నేలిజగన్నాయకులుగార్లు ఉదయము౧౧గంటబండిలో భువనగిరి స్టేషనులోదిగి జంగిటినర్సయ్య, కముతమురామయ్యగార్లను కలిసికొని ఇక్కడి మున్నూరుకాపుల పరిచయముకల్గజేసుకొనిరి- ప్రస్తుతము సంఘములోనున్న విద్యాలోపమును దూరపరచవలెనన్న, మొదట మున్నూరుకాపు సంఘస్థాపన మవసరమని, రాత్రిపాఠశాల, వయోజనవిద్యకై పాటుపడవలెననిచెప్పిరి- కులసోదరులఅనుమతిపైన, మున్నూరుకాపుసంఘము స్థాపింపబడెను- ఆముశ్రీయుతులు కముతమురామయ్యగారిని అధ్యక్షులుగాను, జంగిటినర్సయ్యపంతులుగారిని కార్యదర్శిగాను, అకులనర్సయ్య, ఉదయగిరిచంద్రయ్య. బెల్లంకొండరామయ్య, కోతముశెట్టినర్సయ్య. లింగయ్య, జంగిటికట్టయ్య, బొరిగంగోపయ్య పట్నము వెంకటస్వామి, బెల్లంకొండబాలయ్యగార్లను సాధారణసభ్యులుగాను, ఎన్నుకొనిరి.

హైదరాబాదునుండి దయచేసిన కులబాంధవులు ముందుజరుపబోవు అఖిలభారత తెలుగు మున్నూరువారి మహాసభవిషయమున ప్రతివారికి తెలియునట్లుగా మహాసభఉద్దేశ్యములను విశదముచేసిరి- మహాసభలో అధిక సంఖ్యాకులు ప్రతినిధులుగాజేరి మహాసభజయప్రదముగా కొనసాగించుటకు హెచ్చరిక జేసిరి-

బొజ్జంనరసింలు

అద్భుతజలోత్పత్తి

(ఓ. వి.) అక్టోబరు ౨౬

వికారాబాద్ సమీపములో వాల్గుమెళ్ళదూరమున ఒకకొండపైన అనంతస్వామిమందిరముకలదు. దీనికే అనంతగిరియని అందురు. యిచటఒక మహాగొప్పవ్యసనము అక్కడ ప్రతిసంవత్సరము కార్తీకశు॥ ౧౫ కి గొప్పఉత్సవముజరుగుచుండును అఉత్సవమునకు సుమారు (౨౦౦౦౦) జనంవస్తువుండేది. యీసంవత్సరము వర్షాకాలంలేనందున అక్కడఉండినదరకుండే కొలనుకుండాలలో నీళ్ళుచాలాతగ్గిపోయినవి. నీళ్లులేనందున అఉత్సవమునకు రాబోవుజనులకు చాలాకష్టములకలుగును. అనుండములలోనీళ్లు కొద్దిగాఉన్నందునల న అనీళ్ళలో ఒకవింతైన క్రిమికీటకములుత్పత్తికొనగాఅవుతాని అక్కడిచాడిగౌరులు ఉత్సవమునకు వేపనుల్లములోవుండిరి.

అక్కడ చిడుగుప్పునివాసస్థుడు వైద్యుడు కొద్దిరోజులనుంచి వుంటు వుండెను. తిరిగి అక్కడిదేవాలయను ప్రతిష్ఠచేయించేకొరకువెళ్ళగా అక్కడఒక పాడుపడిన వేరేగుండము అనుపడెను-అగుండములో ఒకవిధమైనగుయి అగుపడెను. అరాయితీయగానే అక్కడినుండి అమోఘమైనజలప్రవృత్తికలిగి నీరు సమృద్ధిగఉబకుచుండెనని. ఈఅద్భుతముచూచి అక్కడిఅధికారులు ఉత్సవమునకు అజ్ఞఇచ్చిరి

వైశ్యవితంతూద్వాహము

(ఒకవిలేఖరి) సూర్యాపేట

ఈగ్రామముననే వితంతూద్వాహ సహాయసభ్యులగు భోనగిరిలక్ష్మయ్యగారి గృహమునందు అశ్వీబాపిల్లలమర్రికొప్పుగ్రామనివాసిగారైన దేవరశెట్టివెదరామయ్యగారి కుమారుడు నర్సయ్యకును పాతిలజాపాను భోనగిరిపిచ్చయ్యగారికుమార్తెయగు ధనలక్ష్మికిని బ్రాహ్మణవైశ్యపురోహితులు శాస్త్రోక్తముగ వివాహకార్యమును జరిగించిరి. వివాహమునకు ౫-౬వందలబ్రాహ్మణులు, వైశ్యులు,ఇతర స్త్రీపురుషులువచ్చివధూవరులనాశీర్వదించిరి

కలహానికి సిద్ధపడుట

మహబూబునగరజిల్లా,
మాండువాడ ౨౬-౧౦-౪౧.

బాల్రాం జమదార్ ఒకరాత్రి కుద్బకుమురుకప్పుత్రాగి ఒకమహమ్మదీయునియింటిలో జొరబడెను-త్రాగినవాడైనందున ఎవరిఇల్లుతెలియక చేసినతప్పు ఇంటివారుగాబరాపెట్టగా వీధిలోబడి పరిగెత్తెను. కొందరుముస్లిములుకలసి అతనినిపట్టుకొని ఇంటిఅరుగులపైకూర్చోబెట్టిరి. పంచనామాచేయ పోలీసుకు తెల్పిరి-అంతలో ఈగ్రామపు దేశముఖుగారు నిషావల్లఒళ్లుతెలియకచేసినపని వదలివేయుడని వారినివేడుకొనెను-కాని వారువినక అతనినిహూడమర్దించిరి-అతనినిపట్టి పంచనామా చేసిరి-దేశముఖుగారు జనులనుప్రోగుచేసి తమరినికొట్టినేమోఅనుభయముచే మహమ్మదీయులు పోలీసు మొహతమీముకువ్రాసుకొనిరి-ఇచ్చటికి మొహతమీము, పోలీసుజవానులుకూడ చాలామందివచ్చినారు-కాని ఇంతవరకు ఏమికలహముజరుగలేదు ఒకరినొకరు గొప్పెట్టుకొనుచున్నారు-

మహర్షి స్వామి దయానంద నిర్వాణోత్సవము

(స్వ.వి.) సదాశివపేట

పూజ్య నరేంద్రగారిఅజ్ఞానుసారము ౨౦-౧౦-౪౧ సాయంత్రం సమాజ భవనములో బృహద్యజ్ఞసంధ్య కావింపబడెను- ఈశ్వరసంబంధమైన భజనలుపాడబడెను- తర్వాత సన్యాసముతీసిన శివనాగప్పవకీలు హైకోర్టుగారిఅధ్యక్షతలో స్వామిగారిసుతకర్మల పొగడుచు పూజ్యశంకరదేవ్, ఉపాధ్యాయులుగారు, బసప్పగారును, శివరామమూర్తిగారును. మరియు శ్రీఆర్యులవారున్ను మహర్షి దయానందసరస్వతి గారి నిష్కామకార్యముపై ఉపన్యాసమిచ్చుచు వైదికధర్మముద్ధరించిన మహాఘనకార్యకర్త గాను స్తుతించిరి.

గోలకొండపత్రిక

వృషనామ సం॥ర కార్తీక శు॥ ౧౧
గురువారము

పాయిగాలో వాక్స్వాతంత్ర్యము

ముషీరదక్కన్ పత్రికలోని ౨౨ అబానునాటి సంపాదకీయముమునుబట్టి కొన్ని వింతయైన ముచ్చటలు బయటపడినవి. అదిపాయిగాకు సంబంధించిన గంజోటీ జిల్లాలోని ఉమర్గాఅను గ్రామములోని కథ.

పాయిగాలోని ఒక గ్రామములోని ప్రజలు ఒక బాలికాపాఠశాలను నడుపుచుండిరట- దానికి సెలవులేకుండా నడుపుచుండిరేమో! ఖాస్గీపాఠశాలలఆజ్ఞను ననరించి దానినిపాయిగా అధికారులు మూసివేయించినారు. ఆకథ అట్లుండె-

ఆదేపాయిగాలోని ఉమర్గా అను గ్రామములో రామరావుగారను వకీలుగారుతమ గృహములో "ఆర్థికసారస్వత సమస్యలకు సంబంధించినఒకసభ" చేయదలచి అధికారులకు చాలాముందుగానే సెలవియ్యవలెనని విజ్ఞప్తి నంపుకొన్నారు- దానిపై జరిగిన భగీరథప్రయత్నాలు వింతవింతగానున్నవి- భగీరథుడైతేతుదకు విజయమేపొందెను. ఇక్కడకటువంటియే సంప్రాప్తమయినది-

అధికారులు చిక్కులు పెట్టకుండా, వారికిఆక్షేపణకు ఏమీన్ని అవకాశంలేకుండా వకీలుగారు ముందుగానే శ్రద్ధతీసుకొని తామచేయుసభ రాజకీయము కానేకాదనిన్నీ, అందు కేవలము విద్యాసారస్వత వ్యవసాయసంబంధమగు ఉపన్యాసములే జరుగుననిన్నీ విశదముగా వ్రాసి ముందుముందుగానే తాలూక్దారుగారిని సెలవిచ్చుటకై ప్రాధేయపడినాడు-

తాలూక్దారుగారు అందుపై వారికి కొన్నిప్రశ్నలనువేసి వాటికి ప్రత్యుత్తరము పంపుమనివ్రాసినారు- ఆప్రశ్నలేవనగా,

(౧) ఉపన్యాసకులపేరులు వివరణతోసహా

(౨) సభయొక్కవ్యూహము, అది రాజకీయమా ఇతరమా?

(౩) దానిఉద్దేశములు—వాటి హద్దులు-

(౪) కార్యక్రమ వివరణ

(౫) సభరాజకీయ పరిణామము పొందదను బాధ్యతఎవరిది?

తాలూక్దారుగారి ప్రశ్నలన్నింటికినివివరణముగా జవాబంపినారు- సభ రాజకీయము కానేకాదనియు, అటుకాకుండా సమావేశకులు సంపూర్ణ బాధ్యత వహింతురనియు, సభలో కేవలము ఆర్థిక విద్యావిషయాలే చర్చింపబడుననియు, అముకవ్యక్తు లుపన్యసింతురనియు, ఉపన్యాసములోని సారాంశా లీవిధముగా ఉండుననియు వివరణగా తెలుపుకొన్నారు

తాలూక్దారుగారు అంతయు తెలుసుకొన్నతర్వాత ఇచ్చినతుదిఆజ్ఞ యిట్లున్నది.

"మీ ప్రత్యుత్తరము చూచినతర్వాత మీ సభ రాజకీయంగా మారిపోవునని శంకకలుగుచున్నది. కావునమీరు (శే) ఫారం పై ప్రకారం రాజకీయసభలకై ఇచ్చుకొను విజ్ఞప్తి పత్రముపై) మీవిజ్ఞప్తినివ్రాసి పంపుకొనుడు, సర్కారువారు దానిపై ఆలోచించుదురు. ఆంతరంగకనిరీక్షించుచుండుడు-మరియు మీసభలోఇచ్చే ఉపన్యాసాల సవిస్తరముగా విజ్ఞప్తి వెంట పంపుడు.

ఇది తుది పరిణామము

మాసభ కేవలం ఆర్థికవిద్యా సభయే అనియు రాజకీయసభగా మారకుండా చూచుకొనేబాధ్యత మాదేఅనిన్నీ తెలుసుకొనిన తర్వాతకూడా మీరు రాజకీయసభనే చేయుచున్నారనివ్రాసి వేరేసెలవడుగుడు అనినిర్బంధించుట ఒకవిచిత్రమైనఘట్టము. రెండవ వైచిత్ర్యమేమనగా సభలోనిఉపన్యాసాల సారాంశమంపినప్పటికి, అదిచాలదని ఉపన్యాసాల పూర్తినకళ్లనే పంపుమనుటలో యేమి సరసత? ఉపన్యాసకులు తమఉపన్యాసాలు వ్రాసుకొనివచ్చియే చదువుదురా? మరి తాలూక్దారుగారు ఆవ్రాసినఉపన్యాసముమచూచి పరీక్షచేసి ఏమైన దిగ్రీలుఇత్తురా? ఇంతకన్న లజ్జాకరమగు ఘట్టము మరొకటియుండదు. ఆత్మగౌరవముగల ఏవ్యక్తియు ఇట్టితాలూక్దారుల పరీక్షకు అదేపనిగాకూర్చుని ఉపన్యాసమువ్రాసి సమర్పించుకొనడు.

ఖాల్సాలోపల వాక్స్వాతంత్ర్యము బ్రిటిషిండియాలో నుండునంతమేరకైనా లేదని ౨౨ఏండ్లనుండి ఏకధాటిగా ఆందోళనము జరుగుచునేయున్నది. గష్తీ నిషాన్ ౫౩ జన్మమెత్తి ప్రజలకుచాలాబాధకలిగించెను. ఆందోళన ఫలితముగా దానిరూపమును మార్చిరి. ఆరూపము మరింత వికారమయ్యెను. మరలఆందోళనముజరుగగా మరలకొంతరూపముమారెను. అట్లుమారినను అది తృప్తికరముగాలేదు. ఎన్నిసారు జిల్లాసభలకు గత సంవత్సరములో సెలవే దొరకలేదు. అట్టిస్థితిలో ఖాల్సావారుండగా వారికన్న అధ్వాన్నస్థితిలో పాయెగా జాగీర్ప్రజలు కష్టపడుచున్నారు. వాక్స్వాతంత్ర్యము మానవుని అధికారాలలో మొట్టమొదటిది. దేవుడుమానవునికే వాక్కు ప్రసాదించినాడు. అట్టివాక్కును నిర్బంధించినోళ్లకు కళ్ళెములు వేసి అంతటితో తృప్తినొందక కట్టివేసిన మానవులను పశువులనుగా మార్చుట అన్యాయ చర్యయని పాయిగావారు గ్రహింతురుగాక. అది రికి శ్రేయస్కరము కాదు. తాము తమప్రజలను విచారించుకొనరు. వారి విద్యకు వ్యయము చేయరు. వారిపై కమును మాత్రము లోపములేకుండా ఖాల్సాకన్న ఎక్కువపన్నులు విధించి కరువు గినువని లెక్కపెట్టక వసూళ్లు చేయుటలో వెనుదీయరు- వారి [illegible]వ్య సహాయము చేయరు- లోకల్ [illegible] వసూలుచేసి దానిలోనూడవ భాగముకూడా రైతులఅవసరాలకు వినియోగించరు. రైతులే సొంతవ్యయముతో నడుపుబళ్లను— ఆడపిల్లలబళ్లనుకూడా— మూసివేయింతురు. ఇదేమండీ మాకువిద్యా సంబంధమగు ఇబ్బందులున్నవి, మాకుఖాల్సాలో ఉండునట్టి వ్యవసాయపు సౌకర్యాలులేవు. అనిమొరపెట్టుకొనుటకై సభచేసి అధికారులకు తెలుపుకొందుమంటే దానికిసెలవియ్యరు.

జాగీర్లసమస్య దినదినము వికారరూపము దాల్చుచున్నది. జాగీర్దారులుతమ ప్రజలనుండి ఎంతవరకు లాగవలెనో అంతవరకు పూర్తిగా పన్నులను తీసుకొని అదంతా తమ అంగరంగ భోగాలకే నుమా అని బాహాటముగా చెప్పుకొనుచున్నారు. ఆసఫ్జాహీప్రభువులు జాగీర్లనిందుకేనా ప్రసాదించినది. వారు దయతో ప్రసాదించిన జాగీరులోనిప్రజలు జాగీర్దారుల ప్రజలుకారు. ఆప్రజలు మొట్టమొదట ము. ఘ. వ. నిజాంప్రభువుగారి ప్రజలైయున్నారు. అందుచేత హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారు జాగీరుప్రజలుకూడా ఖాల్సాప్రజలవలెనే ఏమిన్ని లోపాలులేకుండా ఉన్నారా లేరా అని విచారించుకొనుటకు సర్వవిధాలా అధికారము కలవారైయున్నారు. ఏజాగీరులో విద్య, వైద్యము, రోడ్లు మున్నగునవి లోపించునో అచ్చటి పైసౌకర్యాలను ఖాల్సానుండి చేయించి జాగీర్దారునుండి వసూలుచేయవలసియుండును. ఏ జాగీరులో హైదరాబాదు ప్రభుత్వాజ్ఞలకు విరుద్ధముగాజరుగునో అచ్చటి అధికారాలను ప్రభుత్వము వారు తీసివేసి తామే వహించవలెను. ఇంతకుమించిన చికిత్స వేరే కానవచ్చుటలేదు. జాగీరుప్రజలు ఒకమహాసభనుచేసి తమకష్టముల నన్నిటిని వ్యక్తపరచుకొనుట చాలా అవసరమని మరొకమారు సూచించుచున్నాము.

గోలకొండ డైరీ

నూవిన్నపములు

గతసంవత్సరముకలెనే యీసంవత్సరముకూడ గోలకొండడైరీలన్నియు ఇంచుమించు అయిపోయినవి మాకీవకొంచెమైనను దానిని తెలంగాణాసోదరులు ఆదరించినందులకు ధన్యులమైనామని తలంచుచున్నాము. మాడైరీలో లోపము లుండును లోపములోని దేదియుండదు ఈరెండు సంవత్సరాలడైరీలను కొనినట్టివారు ఈసంవత్సరము చేసినచాలామార్పులను గమనించియుందురు. ముందుసంవత్సరము ఇకేవిధముగా మార్పులు చేయుదుము.

గతసంవత్సరము డైరీలుకొన్నవారు తమతమ సదభిప్రాయములను పంపుచు కొన్నిసూచనలను చేసియుండిరి ఆసూచనలలో మేలైనవాటిని ఈ డైరీలో చేర్చినాము

ఈడైరీలోని లోపాలను దాచకుండా మాకు తెలుపవలెనని కోరుచున్నాము మరియు ముందు సంవత్సరమింకేమి మార్పులుచేయవలెనో మా గ్రాహకులు సూచించవలెననియు కోరుచున్నాము

డైరీలకొనువారి అభిలాషలేమాకు ఆచరణీయములై యుండును.

ఇట్లు,
ప్రకాశకులు
గోలకొండ డైరీ
[గోలకొండ పత్రికాలయము.]

ఆక్షేపణీయ గానము

వసంతరావు ఫేక్కిమనువారు వి. డీ. సావర్కారువ్రాసిన ఒకగీతమును రామమందిరసభలో గతభాద్రపదములో పాడినారు అందుఆక్షేపణీయ విషయాలున్నవని ఆరనిని హైదరాబాదుసంరక్షణ శాసనమునననుసరించి చాలాణాచేసి విచారించుచున్నారు

"జయప్రకాశ నారాయణగారి రహస్యలేఖ"

గాంధిమహాత్ముని అభిప్రాయము.

గాంధిమహాత్ముడు ఈ క్రిందిఅభిప్రాయమును ప్రకటించినారు: —

శ్రీజయప్రకాశ నారాయణగారిని న్యాయస్థానములలో విచారణచేయకుండ నిర్బంధించియుంచినచోటినుండి వారురహస్యముగా బయటికిపంపించుటకు యత్నించెనని చెప్పినట్టి లేఖను ప్రకటించుటవల్ల వారికి నిషేధించినంతవరకు ఏదియు నిర్ధారణచేయవీలులేదు. జయప్రకాశ నారాయణగారు పేరుపొందినసభ్యుడు గాగల సంస్థయొక్క ప్రతిష్ఠను కళంకితముచేయుటయే ఉద్దేశ్యమైనచో అనివార్యకరము,

జయప్రకాశ నారాయణగారి గురించిచేసిన ఆరోపణలు నిజమనినమ్మినచో, వారుచెప్పినపద్ధతి కాంగ్రెసు అవలంబించియున్న సత్యాహింసాపద్ధతిని వ్యతిరేకమైనది- అందువల్ల ఎంతవారినిని రక్షించినను వారుదానికర్తు లేయగుదురు- కాని కాంగ్రెసుకు కళంకమాపాదించుటగాని, దానిని నిరసించుటగాని ప్రభుత్వమునకు తమాత్రమునకగదు- కడుపులోని మాటదాచకుండచెప్పవలెనన్నచో ఇపుడు ఏపేరుపెట్టుకొన్న నేమి జాతీయులకు గలిగిన్నటువంటి మీరందరును ప్రభుత్వముతో యుద్ధములోచేయుచున్నారనియు చెప్పవచ్చును- యుద్ధనీతిఅవి అందరును అంగీకరించినదాని ప్రకారము జయప్రకాశ నారాయణగారు అవలంబించినపద్ధతి సంపూర్ణముగా న్యాయమైనదే! వారు ౯ ఏండ్లకాలము ఆమెరికాలో విద్యాభివృద్ధిచేసిరి పాశ్చాత్యరాజ్యములు తమ స్వాతంత్ర్య సమరములలో అవలంబించిన పద్ధతులను చదువుకొనిరి- మోసముచేయుట రహస్యపద్ధతుల నవలంబించుట, హత్యలకైపన్నాగములు పన్నుట ఇవియన్నియు గౌరవస్థానములే. అట్టివిచేసినవారలు జాయవాదులగుదురు- శైత్యపున్న వారికి హేతింపున్న విద్యలేమనిరుల. కారా? జయప్రకాశ నారాయణగారు బ్రిటిషువారల తంత్రాలొద్యోగములోనుండి రహస్యముగా ఏదైనను ఒకముఖ్యమైన దానిని సాధించినట్లైన వారికి గౌరవమునేసియుందురు-

కాబట్టి జరిగినవిషయము అద్భుతముగా బొరకరేటియుంచు ప్రకటించుట అవాలోచితముగ చేసినపని ప్రభుత్వప్రకటనలో చేసినవ్యాఖ్యలు బహుశా సంపూర్ణముగ అనుపపన్నములు, జయప్రకాశనారాయణగారు న్యాయస్థాన విచారణలేని ఖైదీయన్న సంగతి జ్ఞాపకముంచుకొనినచో, అవాఖ్యానాలవారిని చెట్టుక్రిందకొట్టినట్లే ఉన్నవి- తాముగాకుగొనిన అపకీర్తులను ప్రభుత్వమువారు జయప్రకాశ్ గారికి మాపించి వారిచ్చెడి సమాధానమేదిగాని ఉన్నచో దానినికూడ ప్రకటించియుండవలసినది-

ప్రభావతీ దేవి నిరపరాధిని

ఆన్యాయముగా ఈకథలోకి వారిభార్యనిరికించుట దురదృష్టము ఆమెకా ప్రయత్నముకంగతియే తెలియదు. ఎందుకనగా ఆలేఖనుచేరకుండే దానినిచేరకుండచేసిరి ప్రభావతిజయప్రకాశ నారాయణగారి అభిప్రాయములు సమ్మతములుగావని ప్రజలకు నేను తెలియజేయవచ్చును. ఆమెకు ౧౫ ఏండ్లవయస్సుగాకముందే ఆమెతల్లిదండ్రులామెను నాకొరకుసమర్పించిరి, ఆమెభర్త జయప్రకాశ్ గారు అప్పటికింకను అమెరికాలోనుండిరి. ఆమెకొరకు దేశరాజకీయములను గూర్చి సంపూర్ణముగా నాకభిప్రాయములనే ఏర్పరుచుకొన్నది. నాయందుగొప్పవిశ్వాసముగలిగి జాతోకలిసి పంచేయువారలలో ఆమెయొకతె. జయప్రకాశ నారాయణ, ప్రభావతీదేవిగారి దాంపత్యము ఆదర్శప్రాయమైనది జయప్రకాశ్ గారు ఎన్నడుగాని తమఅభిప్రాయములను ప్రభావతిచే బలవంతముగా ఒప్పించుటకై ప్రయత్నముచేసియుండలేదు ఆమెనిరాటంకముగా నావద్దనుండుట కు వారు ఎప్పుడు గానిఅటంకపరచలేదు అంతేగాదు ఆమెఅట్లవస్థముగానుండినప్పుడెల్ల నావద్దనే ఉండవలసినదని ప్రోత్సహించియుండిరి సామ్యవాద పక్షముయొక్క రహస్యములెన్నడును ఆమెకుపరిచయముచేసియుండలేదు, ఇపుడు ప్రకటించినట్టిలేఖ ఆమెకుదిగ్భ్రమకలిగించినది. తనభర్త వారిపైఆరోపించినపద్ధతిని ఒప్పుకొందురని ఆమెఎన్నడును తలచియుండలేదు-

రాజకీయఖైదీలు

ఖైదీలనిర్బంధములను ఇంకను కఠినములేయునరులపను కొన్ని వార్తాపత్రికలలో చేసిన సూచనకును జయప్రకాశ నారాయణగారి ప్రయత్నమునకు ఏవిధమైనసంబంధము లేదు—అప్రయత్నమువిఫలముచేయబడినదనుట గూఢచారుల సామర్థ్యమునకు తార్కాణవిదర్శనము-వారలు కొంచెము మెత్తబడినను న్నను, ఖైదీలకుచెడుఆహారమునుగాని చాలినంతఆహారముగానివ్వకయుండుటవలనగాని వారలయిండ్లనుండి దూరముగాను దేవొట్లకు తీసికొనిపోయియుంచుటకు ఆవిసాపుకొలాలను-అట్లు ఇండ్లకు దూరముగాయుంచుటవలన ఆఖైదీలబంధువులు వారిని చూడపోయియుండుట చాలకష్టమున్న. ఎక్కువ ఖర్చుతోకూడినదియగును. శ్రీ యల్ యమ్, జోషీగారు చాల జాగ్రత్తగాను మితమైనభాషలో కొంచెముఎక్కువగాను దియోలీఖైదీలనుగురించి చేసినఫిర్యాదులను నేనుచదివినాను- నేను ఆదియోలీమునుగురించి తెలిసికొన్న సమాచారమును బట్టి దాక్షిణ్యము కొంతైనను, ఆ దియోలీనిని ఎత్తివేసి, ఆ ఖైదీలను తమ ఇండ్లసమీపములకు పంపించి వేయవలెనని చెప్పగలను-ఖైదీలను వారలరాష్ట్రములనుండి తెచ్చి తగిన ఏర్పాటులుగాని, వైద్యసహాయముగాని ఇతర సౌకర్యములుగానిలేని ఒకచోటచేర్చుట ఏవిధముగాను చెడునట్టి-రాజకీయఖైదీలతో పోల్చిచూచినచో యుద్ధపుఖైదీలకు రాజోచిత మర్యాదలు చేసెదరు-ఈరాజకీయఖైదీల ప్రతిష్ఠ ఎప్పటికిగాని యుద్ధపుఖైదీల ప్రతిష్ఠకంటె గొప్పదియేయగును-

కాంగ్రెసువారలకు హెచ్చరిక

కాంగ్రెసువారలకు ఒక్కమాట జయప్రకాశనారాయణగారు మనమెతినవలెనా ప్రేషన్-ఆయనను అహింసావాద్యమునుదమన్నంగా కాంగ్రెసు పద్ధతిప్రవర్తకరను అహింసాబద్ధమైన సంస్థలో రహస్యవ్యాపారమునకు తావేలేదని నేను అనేకపర్యాయములు చెప్పియున్నాను. రహస్యమైనఉద్యమమేదిగాని అవాటి జనులకుపౌరుషము కలిగించినంత పెద్ద ఉగ్యమమైయుండలేదు- అందువల్ల సామ్యవాదిపక్ష కార్యదర్శియగు శ్రీ పురుషోత్తమదాసు త్రికందాసుగారు జయప్రకాశ నారాయణగారికిమాద నేను వారిసిద్ధాంతములగురించి ప్రవరాలోచ్చిందుకొనవలెననియు, వారికిసహాయకముగా కనిపించినచో తనపద్ధతి సరియైనదేయనుపునందియు, తాను కాంగ్రెసుయొక కలిగియుండవలసిన భక్తినుండియు తొలగవలెని నిరసించవలెనని విన్నవించుచున్నాను సత్యాగ్రహముయొక్క ప్రమాదమునని వారన్నట్లు ప్రమాదనముకాదు. సత్యాహింసలనుగురించి 33ఏండ్ల పరిశోధనానుభవజ్ఞుడును భగవదనుగ్రహమున్నచో, ఈప్రమాదమునుండి జగంచగలసత్యము జయప్రకాశనారాయణగాని, వారల అభిప్రాయములంటి అభిప్రాయములుగల వారలనుగూడ ఆనిజమునిఒప్పుకొనునట్లు చేయగలదని నేనునిరూపించగలను- జయప్రకాశగారు సత్యాగ్రహిగాపనికిరాలేదు. అయిననువారు కాంగ్రెసుసభ్యుడుగానేయున్నారు- కాబట్టి వారుగాని వారిఅభిప్రాయాలుగల వారలుగాని ఈఉద్యమమునకు వారలచర్యచే అటంకముకలిగించుటమంచిదికాదు. అట్టిచర్య స్పష్టముగా కాంగ్రెసుయెడ ద్రోహమేయగును-

బ్రిటనుకు సర్ జ్వాలాప్రసాద్ శ్రీవాస్తవ గారి హెచ్చరిక

పూర్వము ఇండియాప్రభుత్వమునందు ఆర్థిక మంత్రిగానుండి ఇప్పుడువిరమించుకొని, ఇంగ్లాండులోఉంటున్న సర్ జార్జిషుస్టరుగారు ఆక్స్ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన కజ్జర్యేటన్ అధ్యాపకుల ఉపన్యసించుచు భారతదేశములో పరిస్థితులంకను చెడిపోవచ్చునని చెప్పిరి- త్వరలోవిప్లవంకుస్థితి సమానమైనస్థితిని మనమెరుగవలెనవచ్చును- అందుకై యుద్ధము ముగిసినతర్వాత భారతీయనాయకులతో ఒక సమాధానమునకు రావలెననియు, ఇప్పుడుఒకచిన్న ఉపసంఘము ద్వారా అట్టిసమాధానమార్గము లు కనుగొనుటకై రహస్యముగ ప్రయత్నముచేయుచుండవలెననియు చెప్పిరి- ఈవిషయముమునుగురించి ఎక్కడనో విదేశీయులమగు తాము ప్రయత్నించుట కంటె ఆభారతదేశరాష్ట్రప్రభుత్వముల పత్యులచేపరిష్కరింప చేయుట మంచిదనిరి

ఆంధ్ర భాషానిలయ స్థాపన

(ఒక విలేఖరి) కుడిపల్లి

ఈగ్రామం తా|దేవరకొండలో చేరినది-ఆశ్వ బు|౧౩ దేశసేవకులైన కొందరు సహాయముచేసి నందున గ్రంథాలయము స్థాపనచేయునిప్పుడు కు మారు రెండువందలజనులు గ్రంథాలయముగురిం చి యేర్పాటుచేసిన సభకుచ్చినారు-అక్క-డినుండి భరవావుల ప్రోత్సాహమువలన కొన్ని గ్రంథములుతీసుకొని భజనతో పెద్ద వీధివెంట పూజగురించి శ్రీఆంజనేయ దేవాలయమునకు వెళ్ళుచుండగా ప్రముఖుడొకడు "సత్యముతోవద చిన గ్రంథములుకావలెను-లేనిచో కాలబెట్టు" వలెననిఅన్నారు-కాని ఆట్లీసమయమున మేము వారికి తిరిగిప్రత్యుత్తరముయిచ్చినయెడల మారునా టికి కలహముజరిగేది వుండెడిది- అక్క-డినుండి శ్రీఆంజనేయ దేవాలయమునకువెళ్ళి సభవారిచే యాదిగుర|పకారము గ్రంథాలయ పాలకవర్గము యెన్నుకొనబడెను.

అధ్యక్షులు: శ్రీ యస్-వెంకటరెడ్డి-

కార్యదర్శులు: శ్రీ విఠియాల రామలింగయ్య యరికలింగం. శ్రీనాళ్ళగోరయ్యగారి అంత గ్యాగారలు.

దానము

స్వర్గీయవామన్ నాయక్ గారి శ్రాద్ధదినముచా దు వారికుమారుడు హిందూత్వవిస్తాపర్యామండ లికి ౧౧రూ|| దానముచేసినారు.

నిజాంసాగరు బోర్డు

హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారు నిజాంసాగ రు సెంట్రల్ బోర్డుఅనుదానిని ఏర్పాటుచేసినారు. నిజాంసాగరు అభివృద్ధిగా అటంకములను తొల గించుట యీబోర్డు పనియైయుండును.

ఈసాగరు క్రింద కాలువద్వారా నీటిపారుద లను బాగావృద్ధిచేయుదురు. రైతులకు భూమిని స్తు రోగ్యముగునట్లు సహాయపడుదురు. రైతుల పంటలను అమ్ముటకు సరియగుబాటలనునిర్మించు దురు. పశుచికిత్స సహకారశాఖలద్వారా రైతు లకు సహాయము చేయుదురు. అడవులను వృద్ధి చేయుదురు, అన్యోగ్యసంఘాలను ఏర్పాటుచేయు రు-ప్రాథమికవిద్యపై శ్రద్ధవహింతురు.

ఈబోర్డులో ౮సభ్యులుందురు-భూశాఖామం త్రి దాని అధ్యక్షులు-ఇకసభ్యులే మా ఆర్థికమంత్రి పబ్లికువర్క్-లమంత్రి, పరిశ్రమల మంత్రిగారలు- భూశాఖ డైరెక్టరుజనరల్ గారు కార్యదర్శిగానుం దురు-బోర్డు నాలుగునెలలకొకమారైనా సమావే శమగును-ఇందుకై ౫లక్షల రూపాయీలను ప్ర భుత్వమువారిచ్చినారు. ప్రధానమంత్రిగారు గుల్బ ర్గాకు వెంకట్రోజుపాడు దౌరా వెళ్ళుచున్నారు.

ఆసఫియా గ్రంథాలయము

హైదరాబాదునగరంలోని పై గ్రంథాలయం లో ఇకముందు సంవత్సరానికిఐదినాలుమాత్రమే సెలవులుండును-ప్రతిదినంప్రొద్దున౭గంటలనుండి రాత్రి౯గంటలవరకు అది తెరచియుంచబడును. శుక్రవారంనాడుమాత్రం సాయంత్రము ౩నుండి రాత్రి౯గంటలవరకు తెరతురు.

ప్రకటించబడని వ్రాతలు

ఈ క్రిందివిషయములనుగూర్చి వచ్చిన వ్రాతలను ప్రకటింపజాలనందుకు విచారపడు చున్నాము:-

[౧] వేంసూరులో వాన్యవృష్టివార్త (ఈయూరుఏజి ల్లా, ఏతాలూకాలోనిదో, వ్రాసినవారివిలాసము ఏమిటో తెలుపలేదు) [౨] ప్రాక్ట్రికల్ నివాసవర్తు లు సీతారామశాస్త్రిగారు (పైకెప్పిన కారణ ముచేతనే ప్రకటింపలేదు.) [౩] కలువుచిట్టి (వ్యాల ప్రకటించము) [౪] వనపర్తి సంస్థానము లో యుపలిపల్లెలో పశువులాపదము (వ్రాసిన వారిసంతకములేదు-) [౫] వినయాశ్రమము కళ్యాణ కోత్సవం (ఈయూరు ఏజిల్లా ఏతాలూకా యు వది తెలుపలేదు-) [౬] వరంగల్ జిల్లా పాకాల తాలూకా సర్వంపేట అనావృష్టి (ఇట్టివార్తలు ఇదివరకే ప్రకటితమైనవి-) [౭] నిజాంరాష్ట్రసారస్వత శక్తియు పంథము (ఏజిల్లాలోనో ఏక్క-డనో స్థలవివరము తెల్పలేదు-) [౮] నాలుగు చేవులు ఎనిమిదికాళ్లగొర్రెపిల్ల జననము (స్థలవివ రంలేదు) [౯] సిరిసిల్లాఆర్యసమాజ వృత్తాంత ము (వ్రాసినవారిసంతకము విలాసములేవు) [౧౦] భువనగిరి తహశ్శీలు కుంకుమ బహిరంగసభ (ఇటు వంటివార్తలు అనవసరము) [౧౧] శ్రీనివాసగ్రంథాలయ ప్రారంభోత్సవము (ఈ వార్త ఇదివరలోనే ప్రకటితమైనది.) [౧౨] ధనవా నుల పొగ్వఇబ్బంది- ఈగ్రామము ఏతాలూకా జిల్లా తెలుపలేదు.) [౧౩ బన్సీలాల్ వ్యాస్ గారి వ్యాజోరాంశము ప్రచారము (ఈవ్రులికూమిడి గ్రామము ఏతాలూకాజిల్లా అయినది తెలుపలేదు] [౧౪] ఆసిఫాబాదు కరోత్సవము (వివరములేదు] [౧౫] బహిష్కారము (స్థలనిర్దేశ ముగాని వ్రాసినవారిసంతకము విలాసముగాని లేవు (వ్రాతఅస్పష్టము] [౧౬] త్యాగి (కథ శ్రేష్ఠ ముగాలేదు] [౧౭] పింగిళిప్రతాపరెడ్డి నిర్యాణము (ఇదిపద్యము-] [౧౮] కందిలోతపన్యాసము (ఎక్క-డనో ఈయూరువివరణలేదు-] [౧౯] అతి విల్వాకువ (ఇటువంటివార్తలు అనవసరము] [౨౦] నూతనకాలములో ఘోరములైన బాకీ లు [వ్రాసినవారి సంతకము విలాసములేవు]

జాతరలు, ఉరుసులు

జీవ్ రోడ్‌లో హజరత్ అబ్దుల్లాషామియాసాహెబు ఖల్లాదిరును
6 మొదలు 11 నవంబరు 1941 వరకు
సందల్ 7-11-1941
చిరాగాన్ 8-11-1941

మల్లేష్కంఠ దేవాలయ ఉత్సవము ఖానాపూరు
నవంబరు 22 మొదలు 15 డిసెంబరు 1941 వరకు

మానిక్యనగర్ జాతర జహీరాబాదువద్దనున్న హుమ్నాబాద్‌లో
26 నవంబరు నుండి 3 వ డిసెంబరు 1941 వరకు

బోల్లావద్ద మహూర్ జాతర
30నవంబరు నుండి 6 డిసెంబరు 1941 వరకు

ఘట్ వండూర్ వద్ద సోమేశ్వర మహాదేవ్ జాతర
30 నవంబరు మొదలు 3 డిసెంబరు 1941 వరకు

రైలుబండ్లకు, మరియు రైలుబస్సులకు ఈజాతరలు ఉరుసులకు ప్రయాణముచేయు యాత్రికుల సౌకర్యమునకై అదనపుడబ్బాలు రైలుబస్సులకు సదుపాయములు చేయబడును. తగుస్టేషనులవద్ద భోజనసదుపాయములు చేయబడును.

ఇతరవివరములకు:—

చీఫ్‌కమర్షియల్ మేనేజరు

హెచ్. ఇ. హెచ్- నైజాంస్టేటురైల్వే సికింద్రాబాద్.

హైదరాబాదు ధరలు

తే ౨౮ ౧౦-౪౧ ఖ

పల్లా ౧కి ౧౨౦ సేర్లతూకమాధరలన్నీ హాలీసి.

వస్తువు	పల్లా ౧కి ధర
	రూ అ పై
ముడిపొంబర్లు	౨౩ నుండి ౨౫
వంబర్లు	౨౪ ౯ ౦
ఢిల్లీబోగాలు	౨౩ ౯ ౦
రాంపాగర్లు	౨౧ ౯ ౦
వావర్గాం	౨౦ ౪ ౦ కొత్తవి
	౨౨ ౦ ౦ పాతవి
ఆర్కాటి	౧౧ ౯ ౦ ౨౧౪ కొత్తవి
,,	౨౨ ౯ ౦ పాతవి
కోవామణి	౨౦ నుండి ౨౧౪వరకు
బుడుములు	౧౯ ౦ ౦
కేగాటి	౨౦ ౦ ౦ ౧౯వరకు
గోధుమలు	
నర్బతి	౨౨౪ ౨౧
బన్సీ	౨౧ – ౧౯ వరకు
అమ్మా-రి	౧౯ ౦ ౦
పోటీయా	౧౭ ౯ ౦
ఎరగోధుమలు	౧౭౪
జొన్నలు	౧౦౧౦
తెల్ల జొన్నలు	౧౧౧౦ ౧౦౪౭-౦
పచ్చజొన్నలు	౯౪
శెనగలు	౧౯ వరకే ౧౫ సే
కందులు [illegible]	౧౦౧
మినుములు	౧౪(౦ ౧౩౪౭
ఉలవలు	౧౪౦
సజ్జలు	౧౧౧౦ ౧౦౪_
పప్పులు	
శెనగ పప్పు	౨౩ ౦ ౦
కంది ,,	౧౭ ౯ ౦
సిరిశెనగ ,,	౨౧ ౨౨ ౯ ౦
అంక ,,	౧౭ ౧ ౦
మసూర ,,	౧౭ ౦ ౦ ౧౪౪
పెసర ,,	౧౯ ౦ ౦
బెల్లం	౧౫౪ నుండి ౧౪౦ వ.
[illegible]	౧౨, ౧౧ ౯ ౦
వుల్లిగడ్డ	౧౪నుండి౯
వరుస మండి ౨ పా.౧౨వరకు. ౩ ౨౯-౯.	
చక్కెర మణుము [౪౦ సేర్లు]	
జావా ,, ,,	౧౪ ౦ ౦
బొంబాయి ,,	౧౩ ౧౪ ౦
మద్రాసు ,, ,,	౧౩ ౧౫ ౦
నిజామాబాదు ,, ,,	౧౩ ౧౨ ౧
ఎర్రచక్కెర , పల్లా	౧౩, నుండి ౧౫ వరకు
దర్వచక్కెర ,, ౪౦ సే.	౧౬ ౧౨ ౦
ఎల్లిగడ్డ మణుము ౧౨ సే.	౫ ౯ ౦
అల్లం ,, ,	౬-౯-౦, ౫-౯-౦
మణుము ౧౨ సే	
కొత్తిమీరనూనె ,,	౫ ౧ ౦
కుసుమనూనె ,,	౫ ౧ ౦
మన్ప్యలనూనె ,,	౪ ౦ ౦
వేరుశెనగనూనె ,,	౩ ౪ ౦ ౩ ౬ ౦
కిరోసిన్ (గ్యాస్, ,డబ్బా ౧కి	౪-౧౨-౦
నెయ్యి మణుము ౪౦ సేర్లు	
విదర్భ నెయ్యి ,,	౬౫ ౦ ౦
తెలంగాణా ,	౫౫ ౦ ౦ ౫)
వనస్పతి డబ్బా ౧కి	౧౧ ౬ ౦
ఆముదాలు బస్తా ౯,	౯ ౯ ౦
శేరుశెనగ ,,	౭ ౪ ౦
పప్పు ,,	౧౨ ౧ ౦
బంగారు తు|| ౧కి	౫౦౧౦
వెండి ౧౦౦ తు	౬౧(౭
,, తు ౧కి	౧౪౩౪ ౬
సవరాను ౧కి హాలి ౫–	౩౩ ౯ ౦
మారకం	
హాలీకి కల్దార్లు	౧౫ ౧౫ ౬
కల్దారుకు హాలీలు	౧౫ ౧౩ ౬

బొంబాయి ధరలు

(అక్టోబరు ౨౭ వ తేదీన)

	రూ. అ. పై.
బ్రోచ్‌ప్రత్తి (ఏప్రిల్-మేవాయిదా ౨౨౯-౦-౦ ౪౦(టాక్టు)	
ఉమ్రావత్తి (డిసెంబరు-జనవరి వా ౧౭౯-౩-౯ యిదా)	
,, ,, (మార్చివాయిదా)	౧౭౫-౪-౦
(అక్టోబరు ౨౮ తేదీన)	
వెండి (తయారు) తులాలు ౧౦౦కి	౬౩-౦-౦
,, (నవంబరు వాయిదా) రు. ౧౦౦కి	౬౨-౧౧౩-౬
,, (డిసెంబరు ,,) ,, ,,	౬౨-౧౧-౬
బంగారు (తయారు) తులం౧కి	౪౨-౧-౯
,, (నవంబరు వా||) ,, ,,	౪౨-౧-౯
,, (డిసెంబరు) ,, ,,	౪౨-౨-౦

గమనిక:—

ధరలు వీలైనంతవరకు సరియైనవిగా తెలుపుచుందుము. అయినను ఏమైన పొరపాట్లుండిన దానికి పత్రిక వారు బాధ్యులుకాజాలరు.

జనన్సులకు త్రుప్పు పట్టనీయకండి

జైలునుండి పండిత జవహర్లాలుగారి సందేశము

పండిత జవహర్లాలు నెహౄగారు డేరాడూన్ జెయిలునుండి మీరటులో గాంధి ఆశ్రమ కార్యదర్శికి గాంధిజయంతికై ఒక సందేశమును పంపినారు- అందు వారిట్లు వ్రాసినారు.

"నిరంతరము మారుచున్న ఈ ప్రపంచమందు మన శక్తియు ధైర్యమును లేదనుకొనుచు కూర్చుండి మనను జనన్సులకు త్రుప్పు పట్టనిచ్చుట పిచ్చితనని- అట్టి కొలది జనులకు ఖాదిఆశా సందేశమునొసగగలదు అదినాకు గట్టినమ్మకము. కాని మనము శ్రమపడి చాలలోతుగా ఆలోచించిన కేవలము అదింత్రల కొలది జనులను చేరగల్గువాయని నాకు సంశయము పొడముచున్నది.

"ఖాదిపొందుచున్న అభివృద్ధి నాకు సంతోష మొసగించినది. కాని అంతకంటె హీనమైనఅభివృద్ధి లేదయని నామనస్సుకు కష్టముగా నున్నది- ఇందువల్ల ఒక్కొక్కప్పుడు నేను మనము పనిచేయు పద్ధతి ఒక కొలనుతో వలె పనిలేదాయని ఆశ్చర్యపడుచుందును. ఏదేమైనాలెకా ఆకేపక్షములు. ఇమనుష్యులే ఆశనుటకే ఆశేవిజ్ఞత్తులు చేయుట, పైనుండి క్రిందివరకు అంతయుదాదాపు ఒక్కటే- భేదమేమైనాయున్నచో అది ప్రధాన కార్యస్థానమును గోష్ఠియందు గంటకు మార్చు అదేమి మనరాష్ట్రమునకేగాక దేశమందంతట ఇట్లేయున్నది- ఇంతకంటె ఎక్కువ తెలివి, విశాలమైనదృష్టి, ప్రస్తుతపరిస్థితులను ఇప్పటికంటె ఎక్కువశ్రద్ధగా పరిశీలించుట— ఇవిదేశమంతటను అవసరమని కనిపించుచున్నది-

"ముఖ్యముగా ఖాదీది ఎక్కువగా వృద్ధిచెందుటకు యుద్ధకాలమేతగినసమయము. పారపాటు యెక్కడయున్నదో, నేటిపరిస్థితులకు తగినట్లు లేనిది. ఏవిషయంలోనో కనుగొనుటకై విషయమును సాంతయు పూర్తిగా ఆలోచించుటకై ఒక్కసారియైనను ప్రయత్నము చేయలేదని నాకువిచారముగనున్నది. చైనాలో మాడేండ్లక్రింద అక్కడి అన్నిరకముల వస్తువులను ప్రధానముగా గృహపరిశ్రమల వస్తువులను ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేయించుటకై ప్రజలు ప్రభుత్వముతోకలిసి పరిశ్రమ సహకారసంఘములను స్థాపించుటకు ప్రయత్నించిరి- దానికిని మనసమస్యకును భేదమున్నది- అక్కడిది అక్కడియుద్ధపరిస్థితులకు సంబంధించినది- అయినప్పటికిని ఆఉద్యమము సహకారపద్ధతిలో ఏవిధము గావ్యాపించినదో గమనించిన ఆశ్చర్యముకలుగును- ఇపుడు అక్కడ జపానుసేనల వెనుకనుండికూడ ౨౦౦౦ సహకార సంఘములు చక్కగాపనిచేయుచున్నవి. ఈఉద్యమము చైనాను ఆర్థికవిధానమునుండి తప్పించి తుదకు సేనలపోరాటముకంటె ముఖ్యతరమనిపించినది ఇందులో మనపరిస్థితులకు తగినట్టియు, ఎప్పుడును కచుచు పోషించవలసి అవసరములేకుండ దవాస్నివరెదానంటట ఆదివ్యాపించునట్టియు పద్ధతి కనిపించుటలేదా? చైనావారి పారిశ్రామిక సహకారసంఘములు మనఖాదీయుద్యమముతో పోల్చదగవు. ఎందుకనగా వాటిద్యకృధము, పద్ధతులు భిన్నములు అయినను మనకువాటికి సమానమైన విషయములుచాలా ఉన్నవి- కొబట్టివాటి నిచూచి మనము నేర్చుకొనవచ్చును."

౨౨వ ఆంధ్ర మహాసభ

ఆంధ్రుల పత్రికలన్నియు ఆంధ్రరాష్ట్ర సంచికలుగా ప్రకటింప విజ్ఞప్తి

౨౨వఆంధ్రమహాసభ వచ్చేనవంబరు ౨౨ ౨౩ తేదీలను విశాఖపట్నములో విజయనగరమహారాజకుమార్ సర్ విజయగారి యాధిపత్యమున జరుప మహాకార్యము నిశ్చయమైనది-ఆతేదీలు ఆంధ్రులకు మహాపర్వదినములు. సత్వరాంధ్ర నిర్మాణమునకై ఆంధ్రదేశవివిధప్రాంతప్రతినిధులు-నాయకాగ్రేసరులు ఒకచోకూడి ముక్తకంఠమున ఆంధ్రరాష్ట్రప్రతిజ్ఞ సవహించు మహాశుభ సమయము, ఆంధ్రోద్యమమారంభమై ౧౯౧౩ సంవత్సరంలో తొలిఆంధ్రమహాసభ బాపట్లలో స్వర్గీయబయ్యా నరసింహేశ్వరశర్మగారి అధ్యక్షతనుజరిగినదిమొదలుగా ఇప్పటికి ౨౮ఏండ్లనాడు ప్రారంభమై జరుగుచున్న ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమునకు మనకుఫలితమింతవరకు గానరాలేదు- ఇందులకుగల కారణముల నుమనమిప్పుడు తర్కించుకొనుచుకూర్చున్న లాభములేదు-ఇప్పుడైనను సత్వరాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ఆంధ్రనాయకులు, ప్రజలు పత్రికలుదీక్ష వహించి ముక్తకంఠముగా ఉద్యమమును నడుపవలెను- ముఖ్యముగా ఆంధ్రులచే ఆంధ్రజిల్లాలలో (చెన్నపురితోసహావారిచే గాన చెన్నపురిసహా) ప్రకటింపబడు తెలుగు దిన,వార పక్ష, మాస, మున్నగుపత్రికలును, ఆ గ్లభాషలో ప్రకటింపబడుచున్న దిన,వార,పక్ష,మాస, పత్రికలను ౨౨వ ఆంధ్రమహాసభజరుగు నవంబరు ౨౨, ౨౩ తేదీలనాటికి రాగల తమపత్రికలను ఆంధ్రరాష్ట్రసంచికలుగా ప్రకటించి సత్వరాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ఆందోళనచేయ ప్రార్థించుచున్నాను- ఇట్లన్ని పత్రికల యధిపతులు తమపత్రికలను ఐక్యభావమున ఒక్కమ్మడిగప్రకటించుచో ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకై ఆంధ్రులుచేయు కృషి వారిభావము ప్రభుత్వదృష్టిలో బాగుగనాటుటయేగాక ప్రజలకుకూడ అపరిమితోత్సాహముకలిగి ఆంధ్రోద్యమ ద్విగుణీకృతముగ జరుగగలదనితలచున్నాను- నాయీసూచనను బలపరచుమని పత్రికాధిపతులను ప్రార్థించుచున్నాను- రాష్ట్రేతరమున ఆంధ్రనాయకులు ప్రకటించు పత్రికాధిపతులున్నూ యీ సూచనను గమనించి రాష్ట్రేతరాంధ్ర సమస్యలతో ఆంధ్రరాష్ట్రసంచికలను ప్రకటింప ప్రార్థన.

మల్లెల శ్రీరామమూర్తి
గౌరవ ఆర్గనైజింగు సెక్రటరి-
ఆంధ్రమహాసభ, బెజవాడ

౨౨వ ఆంధ్రమహాసభ విశాఖపట్టణము ౧౯౪౧.

మనవి. ౨-

ఆంధ్రమహాసభలకు అధ్యక్షులుగా ఉండినవారి పేర్లప్రకటించుచున్నారు కాని సన్మానసంఘాధ్యక్ష కార్యదర్శులపేర్లు ఏకారణముచేతనో ప్రకటించుటలేదు-నిస్వార్థసేవకులకు పేర్లప్రకటనముతో పనిలేనిమాటనిజమేకాని ఆంతమాత్రముచే వారిపేర్లు ప్రకటింపకుండుట ధర్మముకాదు- కావున దయచేసి ఆంధ్రమహాసభ ఆరంభమైనదగ్గరనుండియు జరిగినసభాస్థలములను అక్కడక్కడ సన్మానసంఘాధ్యక్ష కార్యదర్శులు గాఉండిన వారి పేర్లు పత్రికాముఖమున తెల్లడింపవలెనని పత్రికాసంపాదకులను యితర దేశాభిమానులను వేడెదము.

ఆయామహాసభలలో ఇప్పటికి ఏవిషయములు గూర్చి తీర్మానములుచేసినారో, వానినిగూర్చిపని ఏమైనజరిగినదో లేదో, ఇప్పుడు ఏవిషయములను గూర్చి తీర్మానించి-ఎట్లుపనిచేయవలయునో విమర్శించుచుపత్రికలలో ప్రకటించుట అవశ్యముగాన అట్లుచేయవలయునని పత్రికా సంపాదకులను దేశాభిమానులకును మనవిజేయుచున్నాము.

సన్మానసంఘము ౨౦-౧౦-౪౧. } (సం) మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రి కార్యదర్శి.

విద్యావారము ప్రజల ఉత్సాహభంగము

(ఉ-వి,) తీలివనరు: ౧౯-౧౦-౧౯౪౧

ఈగ్రామమున ౧౯-౧౦-౪౧ తేదిన విద్యావిషయమయిన సభ జరుపదలచితిమనియు, ఆరోజు ఉదయం ౯ గంటలకే హైదరాబాదునుండి నాయకులు రాగలరనియు ప్రజలందరును ఉత్సాహవంతులయిసభకు రావలయునని సర్కారీనౌకర ఆంధ్రజనసంఘ కార్యదర్శిగారు టముకవేయించి ప్రకటించిరి- దానిపట్టి మేమును మా బంధుమిత్రులతో సహఉత్సాహవంతులమై సభాకాలము నకెదురు చూచుచుంటిమి, మా ముప్పట్లుగ్రామములనుండి కూడ ప్రజలుబహుళముగ నేతెంచిరి, కాని నియమిత సమయమునకు నాయకులరాకరి చూచిచూచి ప్రజలనిరుత్సాహ పడుపడొలక కార్యదర్శిగారు, సభ ఏర్పాటుచేసి విశేషమును ఘటకేశ్వరమున నున్నందున వారిని కారణముడుగుటకై యొకమనిషిని ఘటకేశ్వరమంపిరి- అక్కడవిచారణ జరిగినమీదట, ఆరోజునసే కొండాపురం, ఘటుకేశ్వరములలో సభలుగలవనియు అందుచేనాయకులు రాలేదనియు తెలియవచ్చెను, ఘటుకేశ్వరమునుండి వచ్చిన మనిషి యీవర్తమానముగ్రాగే ప్రజలునిరుత్సాహులై వెడలిపోయిరి,

మన యాంధ్రనాయకుల నియమగహితముగకార్యక్రమముల వలన ఎందరో శ్రోతలు పనిపాటలను పాడుచేసికొని సభకేతెంచిరి యీవిధముగ భంగపడి తుదకు ఆంధ్రమహాసభయందు తమకుగల విశ్వాసమునుగూడ జారవిడువగలరు.

| (హేమచంద్రుగారి కథ) |

విణుగుపప్పురుగు మెఱుపు

గతసంచిక తరువాయి)

అనువాదకులు
దాఃమడిరంగారెడ్డిగారు

ప్రాతఃకాలసుందర సమయము నేపాలాధిపతి మహారాజసురేంద్ర విక్రమసింహాని దర్బారలంకరింపబడియుండెను ప్రతిష్ఠితమంత్రులు తమ తమస్థానములందాసీనులై యుండిరి నేపాల్ ప్రభుత్వము ఒకదీర్ఘయుద్ధానంతరము టిబ్బతుపై విజయముగాంచి యుండెను సంధిసూత్రముల విషయము వివాద మేర్పడియుండెను ఒకరు యుద్ధవ్యయమును వాంఛించుచుండిరి మరొకరు రాజ్యవిస్తృతిని- కొందరు వార్షికము నపేక్షించుచుండిరి- కానిసభాసదులందరు రాణాజంగబహాదురు రాకకై నిరీక్షించుచుండిరి. దీర్ఘకాలదేశాటనానంతరము అతడు నేటిరాత్రియే వచ్చియుండెను. అతనియభిప్రాయమునకై నిరీక్షించుచున్న ఈప్రసంగము ప్రస్తుతము మంత్రిసభయందు వాదింపబడుచుండెను. టిబ్బతురాయబారులు అశాభయములతో ప్రధానామాత్యునివదనమునుండి వెడలువంతియు నిర్ణయమాకర్ణించుటకు వ్యుత్సుకులై యుండిరి. నియతసమయమున చోపుదారులు రాణాగమనమును సూచించిరి. సభాసదులుపస్థానార్థము నిలువబడిరి. మహారాజునకు ప్రణామములాచరించిరి మహారాజు సుపజ్ఞతసింహాసనమధిష్ఠించెను- ఇంతలో రాణాజంగుబహాదురుగూడవచ్చెను. మహారాజు రాణాతోననెను

రాణాజీ! మీరు సంధివిషయమై ఏమిప్రస్తావింపదలచినారు"

రాణానమ్రభావముతో- ఈసమయమున కఠోరవ్యవహారమనుచితము. శోకాకులశత్రువును దయతో ఆదరించుట ఎల్లప్పుడును మనఆశయమైయున్నది. ఈసమయమున స్వార్థపరులమై మనబహుమూల్యాశయమును ధిక్కరింతుమా? ఉభయుల హృదయములేకపరచుసంధి మనము వాంఛింపవలయు, టిబ్బతుప్రభుత్వము మనకు వ్యాపారికసువిధులు గల్పించిన సంధిమనము తప్పకసంధిస్థులమైయుండవలయును. నా అల్పబుద్ధికి తోచినటులనే వచించితి, అదైవ మీ అభీష్టమెటుల కలదో యటులే చేయుడు.

మంత్రిమండలమందు వాదవివాద మేర్పడెను. ఈదయాళుత్వము నెవరుసమ్మతింపకుండిరి. కాని మహారాజు రాణాయభిప్రాయమునుసమర్థించెను- కావున నెవరును మహారాజు విపక్షమున మాటాడుటకు సాహసింపరైరి.

యాత్రికులు వెళ్లిపోయినపిమ్మట రాణాజంగు బహాదురు నిలువబడి ఈవిధముగా భాషించెను. "సజ్జనులగు సభాసదులారా! నేడు నేపాల్ దేశ చరిత్ర సంఘటన జరుగనున్నది. దానినిమనజాతీయ నీతిమత్తాపరీక్షయని దలంచెను. దానియందుసఫలులగుట మనకర్తవ్యముపై నిర్భరమైయున్నది. నేడు నేనురాజసభ కరుదెంచునప్పుడొక ఆవేదనాపత్రము దొరికెను. దానిని మీముందునుంచెద. దానియందు కేవలము తులసీదాసుయొక్క ద్విపదయొకటికలదు.

మహారాజు- ఈపత్రమెవరంపిరి.

రాణా- ఒకభిక్షుకురాలు

"భిక్షుకురాలెవరు-"

"మహారాణి చంద్రకుమారి"

కడులక్ భ్రతి ఆశ్చర్యముతోననెను "మనమిత్రులగు అంగ్లేయులకు విరోధులై పలాయనమై వచ్చినారా?"

రాణానిస్థతోననెను- "అవును- ఈఅభిప్రాయము వేరేవిధముగా వచింపవచ్చును-"

కడుడ- "అంగ్లేయులు మనమిత్రులు- మిత్రులకు శత్రులగువారికి సహాయమొనరించుట నీతివిరుద్ధము."

జనరల్ ముషీర్ బహాదుర్- ఈ విషయమున అంగ్లేయులు మనశత్రువులుగా మారకుండునటుల జూడవలె!

రాజకుమార్ రణవీరసింహుడు- అతిథిసత్కారము మనధర్మమే, అయినను నది మనమిత్రులకు మనవిషయమై శంక బొడమకుండునంతవరకే!

ఈప్రసంగముపై నెంతయో వాదవివాదము జరిగి యభిప్రాయభేదములు గలిగి సభ యందంతటనొక కల్లోలముద్భవించెను. ఇట్టిసమయమున చంద్రకుమారియాదరించుట మంగళదాయకము గాదని ఎందరో పత్రిభాసులు నుడివిరి,

అప్పుడు రాణాజంగుబహాదురు లేచెను, అతని ముఖము ఎర్రబారియుండెను, సద్విచారము, క్రోధమునణచుచుండెను. అత్యంతతీవ్రముతో నీవిధముగాననెను- "సోదరులారా! నామాటలు మీకిష్టము చేయకుండిన నన్ను క్షమించుడు- ఇక నేను మీవాద వివాదమునువినజాల- ఈజాతీయ సాహసహీనత్వము, ఈలజ్జాజనకదృశ్యము నేను వీక్షించజాల-నేపాల్ దర్బారివిధముగా పిరికిదనముతో అతిథిసత్కార నీతిని గాపాడకుండినచో ఈవిషయమునాపై బడులుడు అన్నివిధములగు భారములనే వహించెద. సభనిర్దోషియని సర్వసాధారణ ప్రకటనగావించుడు!"

కడుబడభ్రతి తీవ్రముతోననెను- "ఇట్టిప్రకటనవలన దేశమునకు కలుగుభయముదొలగదు"

రాణాజంగుబహాదురు క్రోధమునణచుకొనును ఒలికెను- దేశశాసనభారములు తమపైనిడుకొను వారలకే యవస్థలనివార్యములు. పాలితనియమముల తిరస్కరించుట సంభవము- శరణాగతరక్షణమే రాజపుత్రుల ముఖ్యధర్మము- ధర్మముపై ప్రాణమువదలువారు రాజపుత్రులు- మనపూర్వులిట్టి నియమముల పాలించుటకొరకు, ఇట్టిధర్మముల రక్షించుటకొరకు తమ ప్రాణత్యాగముసల్పుటకై సాపదాపంసిద్ధులైరి. మానసీయధర్మముల దిరస్కరించుట స్వతంత్రజాతికి లజ్జాస్పదము! అంగ్లేయులుమనమిత్రులు. మరియు వారుమిక్కిలి కుశాగ్రబుద్ధిగల మిత్రులగుట యత్యంతహర్షనీయమగు విషయము. ఉపద్రవము కలుగజేయువారల క్షేమమపేక్షింపకుండ నుండుటకై మహారాణి వారి దృష్టినుండి దుముకొనిరి గాని వారికి వేరేయభిప్రాయములేకుండెను- ఈయుద్దేశము భంగముగానప్పుడు మనపై వారికనుమానమేల కలుగును.

కడుబడ-మహారాణిచంద్రకుమారియెందునిమిత్తమిచ్చటికరుదెంచిరి,

రాణా-తనదుకనష్టమునపారద్రోలు కేవలమొక శాంతిప్రియమధ్యస్థానముకొరకు, రాజభోగములందు సుఖవిలాసములబొందు ఐశ్వర్యశాలినిరాణి,పుష్పసమన్విత శయ్యలతోగాని తృప్తిబొందనిమహారాణి, వందలక్రోసులదూరముపడి, మార్గమునతంబుల కల్లసహించుచు, పూర్ణజలప్రవాహములగు నదులుదాటుచు, ఘోరారణ్యపరివేష్టితదుర్గమపర్వతముల నెక్కుచు, ప్రాగమ్యంబులగు నాలవాలమై అంధకారబంధురంబై, మనుష్యమాత్రులకు చోరసాధ్యంబగు వనంబులగుండుము నేడు కేవలమొక రక్షితస్థానముకొరకు వచ్చియున్నది. వర్షాకాలమున నీప్రయాణమెంత దుఃఖమో మీరుయోచించదగును ఈకష్టములన్నియుధరించినది కేవలమొకరక్షణస్థానముకొరకే-ఒక చిన్న భూభాగముకొరకే. కాని మనమామెఈచిన్నకోరంతిదీర్చజాలని స్థానహీనులమైయున్నాము. ఆమెగోరుస్థానమునకుబదులు మనమునవ్యాదయములబరచుట ధర్మమైయుండెను. ఆలోచించుడి! రాణి తనదుఃఖసమయమున శరణుకోచ్చినట్టి పవిత్రదేశముమనది మహారాణిచంద్రకుమారికి మనఈఅభయప్రదస్థానముమీద మనశరణాగత రక్షణధర్మముపై పూర్తిగా విశ్వాసముండెను ఆవిశ్వాసమే ఆమెనింతవరకుగొనితెచ్చినది. పశుపతినాథుని శరణుజొచ్చినచో శాంతిప్రాప్తించునని కొంతకాలతో యింతదూరమే తెంచినది. ఇక నామెనురక్షించుటకు భక్షించుటకు మీకధికారముగలదు శరణాగతరక్షణనియమముల గాపాడి ఇతిహాసపృష్ఠములపై మనకీర్తినిలబెట్టుకొనుట లేకజాతియతనురియు సదాచారనియమములనూపుమాపి మనముఖమున నేపతితులమనిదలంచుట మనస్వాధీనమందున్నది. ఇక నేను మీయంతిమాభిప్రాయముకొరకు నిరీక్షించుచున్నాను మీరుమీజాతి మీదేశనామము జ్వలింపదలచినారో లేకతమలలాటముల యందపయశఃప్రతీకబెట్టుకొనదలచినారో వచింపుడు

రాజకు.ర్ ఉత్సాహముతోననెను "మహారాణి చరణముల క్రింద మేము మా శిరముల బరచెదము"

కప్తాన్ విక్రమసింహుడు వచించెను- మనము రాజపుత్రులము-మనధర్మమును మనము దప్పకనిర్వహించవలెను.

జనరల్ బణవీరసింహుడు- ప్రపంచము చకితమగునటుల్లట్టిసాహసముతో మనమామెను స్వాగతమొనరించవలె

రాణాజంగిబహాదురనెను-నామిత్రుడగు కడబడ భ్రతిముఖమునుండి యతనితీర్మానమువినదలచినాను.

కడబడభ్రతి ప్రభావశాలియగుపురుషుడునుమరియుమంత్రిమండలమందు రాణాజంగబహాదురువిరోధిమండలియొక్క ప్రధాననాయకుడుగానుండెను వినిగ్రతోననెను "నేనుమహారాణిరాగమునమును ధ్యమరహితమునిదలంచను. అయినను ప్రస్తుతముమహారాణి కాశ్రయమొసంగుట మనధర్మమైయున్నది. ధర్మవిముఖులగుట జాతికీర్తిభంగము" సభాసదులందరును ముక్తకంఠముతో నీప్రసంగమునుసమర్థించిరి.

మహారాజ సురేంద్రవిక్రమసింహుడీ వాదవివాదము ధ్యానముతో నాలకించి. "ధర్మవీరులారా! మీయీతీర్మానమును శ్లాఘింతును-మీరుమీజాతిపేరు నిలబెట్టుకొంటిరి- ఈ యుత్తమకార్యమందు పశుపతి మీకు సహాయమొనరించుగాక."

సభ విసర్జింపబడెను.

దుర్గమునుండి తోపులు విడువబడుచుండెను- పంజాబుమహారాణి చంద్రకుమారి వచ్చెనన్న వార్త నగరమంతయువ్యాపించెను జనరల్ రణవీరసింహుడు మరియు జనరల్ సమరధీరసింహుడు ౫౦౦ సైన్యముతో మహారాణి నాహ్వానించుటకై వెడలిరి

అతిథి భవనములలంకరింపబడెను-వీధు లుత్తమోత్తమవస్తువులతో శృంగారింపబడెను-ఐశ్వర్యముయొక్క-ప్రతిష్ఠ మరియు సన్మాన మెచ్చటనైనా జరుగుచుకాని ఒకభిక్షుకురాలు నీవిధముగా సెవరుసన్మానింతురు! సైన్యము బ్యాండువాద్యముల వాయించుచు పతాకముల నెగురవేయుచు పొంగిపొరలునని మాదిరి ముందుజరుగుచుండెను-ఇరుపైపుల సుందరవస్త్ర భూషణాదులచే నలంకరింపబడిన ధార్మికులసమూహముండెను- నగరమంతటను నానందమే చెలరేగుచుండెను- నీలానాయకుకుముంకు ఆశ్వముపైనగుచుండెను అందరికిన్నిముందు రాణాజంగబహాదురు జాతీయాభిమానమంటలీనమై సువర్ణఖచితమగునంబారియందాసీనుడైయుండెను-ఇది ఔదార్యముయొక్క పవిత్రదృశ్యముగా గన్పట్టుచుండెను- ధర్మశాల ముఖద్వారముముందీ సమూహమాగెను- రాణా ఏనుగునుండిదిగెను-మహారాణి చంద్రకుమారి ధర్మశాలనుండి ఇవతలికివచ్చెను-రాణాశీర్షము వంచివందనమాచరించెను-రాణియతని పై పాశ్చర్యదృష్టితో దిలకించుచుండెను-ఇతడే ఆవృద్ధసిపాహీ మరియు ఆమెమిత్రుడు!!

కండ్లునీరు చేనిండెను.చిరునవ్వునవ్వెను-వికసితపుష్పములనుండి కన్నీరుగారగా రాణి-"నాముసలితాపూరా! నా పావనమువు నావికుడా,! ఏభాతినీకు ముల గీర్తించుదు?"

రాణావినయముగా వచించు- "మీచరణారవిందములవలన మాభాగ్య ముదయించినది."

నేపాల్ ప్రభుత్వము మహారాణికొరకు ౨౫ వేలరూపాయీలతో నొకఉత్తమభవనము నిర్మించెను-మరియు (౧౦)పది వేలరూపాయీలు మాసికముగా నియమించెను.

ఆభవనము నేటివరకునువిరాజిల్లుచున్నది- మరియు నేపాల్ యొక్క శరణాగతప్రియత్వము, ప్రజాపాలనకర్తవ్యముయొక్క స్మారకమైవెలి యుచున్నది-నేటివరకును లోకులు పంజాబురాణినిస్మరించెదరు

జాతులు యశోశిఖరముల ధిరోహించుట కిదియొకసోపానము!

జాతియౌన్నత్యము, ప్రకాశించుటకును మరియు మహత్వమునుపొందుటకు కారణమునీ సంఘటనలే!

Political Resident గవర్న్మెంటుకు Report నిచ్చెను Government of India మరియు నేపాల్ మధ్య మనస్పర్థలేర్పడునని కొంత యనుమానముండెను- కాని Government కు రాణా జంగబహాదురుపై పూర్ణవిశ్వాసముండెను-మహారాణి చంద్రకుమారికి శత్రుభావప్రయత్నముల కనులేదనుమని నేపాల్ రాజ సభవిశ్వాసమిప్పించినపిదప భారతప్రభుత్వముగూడ సంతోషించెను.

ఈవిషయమును, భారతీయోతిహాసముయొక్క-అంధకారమయనిశా సమయమున "మిణుగురు పురుగు మెరుపు"గా సమంజసము.

—

చందా వివరము

౧ సంవత్సరమునకు రు 6
౬ మాసములకు రు 3
బ్రిటిషిండియాలో
సం॥చందా
౫-౮-౧ కల్దారు
పాతపత్రికలకు
వెల ప్రత్యేకము.

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

ALL ONLY
POPULAR PAPER
THAT REACHES
The masses
in the Dominions
* * *
BEST MEDIUM
for
Advertisement

Volume 16 | Hyderabad-Dn | Thursday 30th October 1941 | Number 49

హైదరాబాదుకు ట్రంకు టెలిఫోను

భారతప్రభుత్వముతో ఒడంబడిక

౧౩-౧౦-౪-నిజాం ప్రభుత్వమువారికిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని ఒక ఒడంబడిక కుదిరినట్లు "హైదరాబాదు సమాచారముయొక్క అక్టోబరు సంచికలో తెలుపబడినది. ఈ ఒడంబడికవల్ల ఇండియా ప్రభుత్వముయొక్క టపా, టెలిగ్రాఫు శాఖవారు ట్రంకు టెలిఫోను వ్యవస్థలోని హైదరాబాదు రాజ్యం లోని బొలారం యొక్క భాగంతో కలిపెదరు. దాని నిర్వహించుటయూ వారి అధీనమందే యుండును. ఇందుకై హైదరాబాదు రాజ్యమువారు ఎట్టి రుసుమునూ చెల్లించరు. కొంతవరకు హైదరాబాదు రాజ్యపు టెలిఫోనుమీదుగా పోవు సందేశముల వల్ల వచ్చు రుసుము బొలారంనుండి పోయిన సందేశమైనచో ఇండియా ప్రభుత్వమునకును, హైదరాబాదునుండి పంపు సందేశమైనచో హు-ఘ-ఆ-నిజాం ప్రభుత్వమునకును జమకట్టబడును. బొలారం నుండి పోవు సందేశాలకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించు లెక్క ప్రకారమున్నూ, హైదరాబాదునుండి పోవు సందేశాలకు పిలుపునకు ఇంటికి కల్దారు తెలశాలలెక్క నను రుసుములు వసూలుచేయబడును.

నిజాంరాష్ట్రమందు జిల్లాలలో టెలిఫోనుసౌకర్యములను ఇంకనూ వృద్ధిచేయుటకేగాక హైదరాబాదునగరముతో నూ ముడిపెట్టుటకు సూచింపబడిన ఏర్పాటులను ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించినారు. ఇందువిషయమై రెలుబ టల మెంటును ఇతరస్థలములలోనుండెడి ఇండియా ప్రభుత్వపు టెలిఫోనులైనలను కిరాయికై ఉపయోగించుకొనుటకు అనుమతిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారినుండి కోరా అభిలషించినది. కాని యుద్ధకాలమందు ఉపయోగకరము అవసరమైనవేర్పాటులకు, అవియుద్ధసంబంధము లేవనుటకు కొంతపిన నేరప్పు అన్యథా ఉపయోగించుకొనవిచ్చుట సాధ్యముకాదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి.

గరుడాచారిగారు

అబ్కారీశాఖలో సహాయక మినహా గా పనిచేసిన బి-యస్‌- గరుడాచారిగారు పెన్షనుపై ఉద్యోగమునుండి విరమించుకొనినారు.

అలియాబాదు రెడ్డిసంఘము

వార్షికోత్సవము

గతవారము హైదరాబాదునగరములోని అలియాబాదు రెడ్డిజనసంఘ వార్షికోత్సవము రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డి ఓ-బి-ఇ-గారి అధ్యక్షతలో వారితోటలో వైభవముగా జరిగెను. మొదట బాలికల ప్రార్థన గానము వినోదములు జరిగెను. తర్వాత కార్యదర్శి నివేదిక చదివెను. నివేదిక చాలా బాగా వ్రాయబడియుండెను. అందుచాలా మంచివిషయాలుకూడా ఉండెను. చాలామంది రెడ్డిసంఘానికి మంచిచి రాశిములిచ్చినారు- ఈ సంఘము గతసంవత్సరము స్థాపించినట్లు తెలవచ్చుచున్నది- సంఘమువారు మూడుమంచిపనుల నుచేయుచున్నారు.

౧-రాత్రిపాఠశాలనునడుపుట వెంకట ౩౦ మందివరకు రాత్రిపాఠశాలకువచ్చినారు. కాని అన్ని ప్రజాకార్యాలవలెనే జనులలో వెంటయుండినయుత్సాహము తర్వాత లేకపోగా విద్యార్థుల సంఖ్యతగ్గిపోయినది-

౨-సహకారపద్ధతి సభ్యులనుండి కొలవారిగా చైతమునుసూలుచేసి సభ్యులకుఒకవిధమైన భీమాపద్ధతిపైన అప్పులుసహాయము ఇచ్చుచున్నారు. ఇదిచాలామంచిపని-

౩-పంచాయతిసభ ఏర్పాటుచేసినారు- దీని వ్యాగానసభ్యులలోని వివాదాలు అర్థికపుతగవులు పంచాయతిసభలలో పరిష్కారము చేసుకొనుచున్నారు ఇదికూడాచాలామంచిపని.

నివేదిక చదివినతర్వాత శ్రీ యుత సూడసాటి హనుమంతరావు గారు విద్యాభివృద్ధియొక్కావశ్యకతను తెలిపి ఆనివార్యములను తేటమాటలతో సభ్యులకువచ్చజెప్పిరి- తర్వాత శ్రీయుత సురవరము ప్రతాపరెడ్డి గారు మాట్లాడిరి- సంఘము వారుచేయుచున్న పైమూడు కార్యాలను వారు ప్రశంసించి వాటినిఏమాత్రమున్నూ వదలుకొనకుండా దినదినాభివృద్ధిగా సాగించవలెనని ప్రబోధించిరి. సహకారపద్ధతిపైసంఘమును రిజిస్టరుచేయించుట యుక్తమని తెలిపిరి. రెడ్లలో ఏగ్రామంలో ఏప్రాంతములో చూచినా పరస్పరం తగవులున్న వని తమవిచారమును తెలుపుచు రెడ్లు ఇకనైనా పరస్పరకలహాలను వదలుకొని తమద్రవ్యాన్ని నష్టము చేసుకొనకుండురు గాక అనికోరిరి- తర్వాత శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డిగారు అధునిక పరిస్థితులను గురించి మాట్లాడు ముఖ్యసంస్థలు తమతమహద్దులలో నిలుచుండవలెనుకాని రాజకీయములను తలాలను తెచ్చిపెట్టుట ప్రారంభమైన సమాజానికి చాలానష్టము కలిగింపబోవుచున్నారని తమవిచారమును తెలిపిరి-తర్వాత వెంకట్రామారెడ్డిగారు నవప్రభుత్వప్రశంసను చేయుచు ఉర్దూలో ఉపన్యాసించేసిరి- తర్వాత లక్ష్మారెడ్డి (అలియాబాదు) గారు మాట్లాడిరి-రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డి గారు సమాజంవారు చేయుచున్న కృషిని ప్రశంసించుచు నీతివాక్యములను బాగుగా ఉపదేశించి పాస్పర సహకారమును ప్రభుత్వభక్తి ప్రజలలో బాగా ఉండవలెనని ప్రబోధించిరి-

సభకును మూడువందల మంది స్త్రీపురుషులువచ్చి యుండిరి

సామాను డబ్బాలను ఊరక ఉంచవద్దు

ఈసంచికలో స్థలాంతరమున "సామాను డబ్బాలమాట" అను శీర్షికక్రింద ఒక ప్రకటన యున్నది. ఇంతకాలము భారతదేశములో ఎట్లయినను, నిజాంరాష్ట్రములో సామాను రవాణా విషయములో ఎటువంటి అలసత్వమున్నను అవకాశమురానీయకుండ రైల్వే అధికారులు సాగించినారు. కాని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము యొక్క యుద్ధప్రయత్నాలకు ఆటంకము రానీయకుండా ఉంచవలెను ఈ రైలుబండ్లకు సంబంధించిన విడిభాగాలు తగ్గుచున్నవి. క్రొత్తవాటిని సంపాదించుట మున్ముందు కష్టము కాగలదు అందువల్లమిగిలియున్న రైలుడబ్బాలతోనే పనిజరుపుకొనవలెను అందువల్ల వ్యాపారస్థులు ఈ సామాను డబ్బాలను అనవసరముగా ఆపియుంచకుండ వెంటవెంట సామానుదింపి పోనిచ్చుట అవసరము ఈవిషయమును వారల మనస్సులలో నాటునట్లు చేయుటకై భారతదేశమంతటను పత్రికలలోను ఇట్టిప్రకటనలు చేయబడుచున్నవి.

ఈసందర్భములో ఆస్ట్రేలి సూవారు ఆ మెరికానుండియు, బ్రిటనునుండియు రష్యాకుసామగ్రిని ఈరానుమీదుగా పంపించుటకు తోడ్పడుటకై ౧౦ లక్షల పౌనుల విలువగల తన రైలుడబ్బాలనుపంపింది. తమకుమిగిలియున్న డబ్బాలతో పనిచేయించుచున్నారనుసంగతి జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను.

గ్రంధనిషేధము

"తెలగాణా ఈశ్వరీయజ్ఞానము" అను తెలుగు తర్జుమాపుస్తకాన్ని రామకృష్ణాచారిగారు వ్రాసినారు-దానిని మంత్రిప్రగడ వెంకటేశ్వరరావుగారు తమ వైదిక గ్రంథము ద్వారా ప్రకటించినారు- అందుమతవైషమ్యాలకు కారణములగు కొన్ని విషయాలున్నవని మఘుడ నిజాంగారి అంగీకారమునుపొంది హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారు పైగ్రంథాన్ని నిషేధించినారు.

ప్రధాన మంత్రిగారు

హైదరాబాదు ప్రధాన మంత్రిగారు గతవారము ఖజాంచీటౌనితనిఖీచేసిరి-యూనానీ సదర్ వైద్యాలయరోగులకు పండ్లనుపంపిరి- రోగ్యాలుగారిబంగ్లాకు అల్పి ఒకగంటకాలము టెన్నిస్ ఆట ఆడిరి-ప్రధాన మంత్రిగారికి హైదరాబాదు హోటారుసంఘము వారు హోటారుశాసనము విషయమై తంతిద్వారా తమఆక్షేపణమును తెలుపుకొన్నారు

విద్యావారము

ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ అనుపత్రికలో రొకరిట్లువ్రాసిరి:-

"హైదరాబాదులోని విద్యావారమును సూరు ప్రాంతీయమహాసభలవారు జరుపుటకై ఏర్పాటు చేసుకొనియుండిరి-అది విజయవంతముగా జరుగక పోయెను-వీరి కార్యక్రమ మేమిటో పత్రికలకేమి తెలుపకపోయిరి- నగరములో ఏమిచేసిరో తెలియదు-గ్రామాలలో ఏమిచేసిరో మరితెలియదు-ఇట్టికార్యాలను సాగించువారు పత్రికలతో సహకారంపొందకుండా చీకటిలో ప్రయాసపడుకోవడం విచారకరము"

శ్రీ వరవరముని జన్మోత్సవము

కృష్ణకార్తీకశుద్ధ గురువారము-౨౩-౧౦-౧౯౪౧ తేదిన నిజాంరాష్ట్ర శ్రీవైష్ణవసంఘ యాజమాన్యముతో సాయంత్రం౫గంటలకు శ్రీవరవరముని జన్మోత్సవము జరుపబడెను-శ్రీమాన్ పండిత దాశరథి వెంకటాచార్యస్వాములవారిచే శ్రీవరవరముని జీవితము, (మనవాళమహాముని చరిత్ర) అను విషయము ఉపన్యసింపబడెను- అందులో, అదిశేషుడు (అనంతాళ్వార్) ఏకారణముల వలన వరవరమునిగాజన్మించెనో, వీరు సన్యాసమును స్వీకరించుటకు హేతువేమి, వీరు లోకోద్ధరణకార్యములను చేసిరో, వీరిగౌరవమును సహించజాలని కొందరుచేసినయుద్ధముల నెటులతో లగించుకొనిరో గ్రంథాద్యంతములయందు వీరిని గురించి సమస్తారశ్లోకమును పఠించుటకు కారణమేమి, మొదలగు అనేకవిషయములు విమర్శింపబడెను- సుమారు ౧౧గంటలకు సభముగిసెను.

గ్రంథాలయ నామకరణము

౨౦-౧౦-౪౧ తేదిన నిజాంరాష్ట్ర శ్రీ వైష్ణవ సంఘపక్షమున హైదరాబాదు (దక్కను) నగరము సీతారాంబాగు నవగ్రహాలస్థలంలో శ్రీ వైష్ణవగ్రంథాలయము అను తాత్కాలిక పేరుతో స్థాపింపబడిన గ్రంథాలయమును ౨౩-౧౦-౪౧ తేదిన జరిగిన మహాజనసభలో శ్రీనివాస గ్రంథాలయమను పేరుతో వ్యవహరింపబడుటకై తీర్మానింపబడెను.

భగవాన్‌జవాబుగారివిందు

హు-ఘ-ఆ- నిజాంప్రభుత్వ సభాధ్యక్షుడగు భగవాన్‌దాసుగారు తమ కౌన్సిల్‌లో అక్టోబరు ౨౬ వ తేదిసాయంకాలము విందుచేసిరి. అలిఘడ్ ప్రాతవిద్యార్థిసంఘమువారు అక్టోబరు ౨౬ వ తేదిసాయంకాలము భగవాన్‌దాసుగారికి విందుచేసిరి.

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn. Editor S. Prathapa Reddy B. A. B. L.